

Era istoricității

prof.univ.dr. Dan Dediu, rector al UNMB

Multă vreme, muzicile care se cântau și ascultau erau exclusiv cele ale prezentului. Compozitorii medievali, cei din Renaștere, din Baroc, Clasicism sau Romantism scriau lucrări pentru un public care le comanda și le consuma „proaspete”. Fiecare epocă își avea propria muzică, fiind puțin impresionată de relicvele trecutului, considerat – de multe ori – vetust ori depășit.

Începând din secolul al XIX-lea, paradigma consumului de muzică se schimbă: *trecutul începe să inunde prezentul*. Publicul nu mai consumă trufandale muzicale, nu mai este interesat de producțiile prezentului în care trăiesc, ci gustă creații ale trecutului, mărginindu-se să-i placă doar ceea ce-i place deja, ceea ce cunoaște și este validat cultural în perspectiva tradiției și să impună reascultarea ca modalitate de aprofundare și înțelegere a unor adevăruri resimțite ca eterne. Aceasta este epoca *istoricității*, după cum o numește gânditorul Jean Molino (*Pour une autre histoire de la musique: Les réécritures de l'histoire dans la musique du XXe siècle*, 2002). Rescrierile sunt aici, în acest *prezent istoricist*, în mediullor.

Or, fenomenul descris va genera trei consecințe previzibile: 1) *acumularea exponențială de cantitate* istorică exemplară pentru prezent, ceea ce se poate numi, cu termenul Lydiei Goehr (*The Imaginary Museum of Musical Works. An Essay in the Philosophy of Music*, 2007), „muzeu imaginar al lucrărilor muzicale”; 2) *reacția modernistă de reînnoire la amenințarea de a fi înghițit de către trecut și aplatizat sau redus ontologic*; 3) *reacția teoretică de definire a unor paradigme ale analizei istorice*.

Să comentăm succint aceste consecințe.

Duhul cantității

Prezența din ce în ce mai apăsătoare de muzică prin acumularea unei „baze de date” planetare uriașe constituie o provocare pentru scrierea și rescrierea istoriei muzicii. Aportul temporal și spațial deopotrivă obligă la o structurare de tip muzeal și la o reflecție asupra mai multor factori decisivi în schițarea unei logici istorice. Acești factori implică mai întâi discuția *categorială*, apoi pe cea *valorică*, conducând în cele din urmă spre una *ontologică*, de natură sistemică.

Se observă, așadar, faptul că *acumularea cantitativă exponențială de opusuri muzicale din toate timpurile și spațiile, definitive pentru era istoricității*, rimează cum nu se poate mai bine cu tendința generală a secolului al XX-lea pentru realizarea de „baze de date” în toate domeniile cunoașterii, instrumente fundamentale ale *culturii memoriei* ca principală „religie” a secolului. Ce facem cu această mulțime de lucrări muzicale? Cum le ordonăm și în virtutea căror criterii realizăm decupajul necesar imaginării unor trasee istorice? Mai putem oare vorbi, în acest caz, de o singură istorie sau, mai degrabă, de istorii paralele? Sunt întrebări legitime și obligatorii pentru cel ce se încumetă la realizarea unor sinteze pornind de la arsenalul mereu proliferant al „muzeului imaginar al lucrărilor muzicale”.

Aici ni se deschid privirii două perspective diferite, după profilul muzicianului implicat în procesul de valorizare al „bazei de date” muzicale: pe de o parte se plasează cel care

face istoria – compozitorul –, pe de alta, cel care o interpretează conceptual – istoricul, muzicologul. În acest sens, primul se apără prin schimbarea atitudinii vizavi de procesul componistic, numită de noi mai sus drept *reacție modernistă de reînnoire la amenințarea de a fi înghițit de către trecut*, în timp ce cel de-al doilea apelează la o multitudine de metode prin care să justifice analiza istorică și poziția pe care o ocupă în interpretarea datelor, ceea ce am numit *paradigme de analiză ale istoriei*.

În cele ce urmează ne vom opri doar la perspectiva compozitorului, urmând ca, în alt context, să dezbaterem și perspectiva muzicologului.

Concursul cu trecutul

Principalul avantaj al erei istoricității este totodată și dezavantajul său fundamental, anume acumularea cantitativă a compozițiilor din trecut. Că e mai apropiat sau mai depărtat de contemporaneitate, acest trecut devine o povară imensă pe umerii creatorului contemporan de muzică elaborată (dar nu numai). De ce? Datorită faptului că acesta se vede în postura de *a concura cu o istorie a muzicii într-un mod resimțit ca neloyal*. Cei din trecut sunt consacrați de către comunitatea actuală, comentați, criticați, comparați, cântați, citați și clasați. Cei din prezent se simt așadar frustrați și pot adopta două atitudini posibile vizavi de această stare de fapt, ambele subsumate ideii de *noutate*, punct nodal al concepției moderniste:

a) să cunoască tot ceea ce s-a compus (stilistic vorbind), să facă suma acestor stiluri, apoi să o scadă dintr-un presupus „întreg al muzicii” (definit de către fiecare conform

imaginației proprii) pentru a găsi diferența specifică a „ceea ce încă nu s-a făcut” și a o transpune în fapt componistic. Noutatea *materialului* constituie nucleul acestei atitudini componistice de tip *avangardist*.

b) să adâncească și să radicalizeze o tendință stilistică tradițională, scoțând la iveală aspecte noi ale acelei căi estetice, nerelevante până în prezent. Noutatea se va plasa aici la nivelul *expresiei*, atitudinea componistică fiind de tip *neo-sau post-*.

Aceste două posibile atitudini creatoare sunt, ambele, plasate în câmpul cercetării, al descoperirii unor noi teritorii. În primul caz, descoperirea unor teritorii se face pe *orizontală*,

SUMAR

PARALELE

Nonconformism în lumea liedului: Herschowitz și Schönberg
pagina 2

LAUDATIO

Ida Haendel – noul DHC al UNMB
pagina 3

EVENIMENT

Festivalul „Chei” – a IV-a ediție
paginile 6-9

PROIECTE

Manifestări artistice în cadrul MIDAS
pagina 11

prin sondarea unor zone necartografiate încă de către muzicienii creatori, în timp ce în cel de-al doilea caz sondarea se face pe *verticală*, în *profunzime*, ajungându-se acolo unde cei care au mai sondat locul respectiv nu au ajuns. În acest sens, amândouă atitudinile constituie aventuri exploratorii justificate gnoseologic, căci fiecare aduce la lumină câte o componentă rămasă ascunsă a realului sonor. E adevărat, în primul caz noutatea este una „tare” (în sensul forțelor fizice), căci odată cu descoperirea unui material nou vom avea și o expresie nouă, în timp ce în al doilea caz noutatea va fi una „slabă”, căci se va aplica numai la nivel expresiv, materialul de lucru rămânând unul vechi, tradițional. Pe de altă parte, noutatea expresivă grefată pe un material cunoscut implică o accesibilitate și deci o înțelegere și recunoaștere mai rapidă a muzicii respective decât în cazul unei noutăți duble – de material sonor și de expresie –, care prezintă riscul de a nu putea fi înțeleasă și asimilată, deci validată cultural o bună bucată de timp.

În funcție de atitudinea aleasă de compozitori, *apăsarea trecutului* se poate modula și transforma în *binecuvântarea trecutului*. Stress-ul se poate metamorfoza în oportunitate, durerea în plăcere, deznădejdea în nădejde, evocarea în provocare. Cum se poate face acest lucru? Probabil, *renunțând la a mai concura cu trecutul* și găsind modalitatea de a-l integra fără complexe istoriciste. Cum anume? Fiind noi înșine.

Herschkowitz și Schönberg: atunci când nonconformiștii compun lieduri

Margarethe Buch, studentă Erasmus în anul III Muzicologie

Atunci când ne gândim la genul liedului, primii compozitori care ne vin în minte sunt Schumann, Mendelssohn și Schubert, ceva mai târziu - clasicii Beethoven și Mozart. Însă este mai degrabă necunoscut faptul că și expresionistii, și adepții ai dodecafonismului, au compus lieduri. Acest gen și-a pierdut încetul cu încetul din importanță în secolul XX, și din cauză că pretențiile asupra interpretelor au devenit din ce în ce mai mari.

Elvețienii Eva Nievergelt (soprană) și Tomas Bächli (pianist), al căror repertoriu nu este nicidecum format doar din muzică contemporană, au primit această provocare cu succes timp de 20 de ani. În mai, au fost oaspeții Universității Naționale de Muzică din București pentru un workshop și un concert în care și-au dovedit îndelungata experiență în domeniul interpretării liedurilor din secolul XX. Programul propus a fost unul foarte interesant: au cântat muzică de un compozitor necunoscut, Philip Herschkowitz (Herșcovici), născut în România. Compozițiile sale nu au fost publicate până acum de nicio editură muzicală.

Acest compozitor, provenit dintr-o familie evreiască, are o biografie tragică. Herșcovici a studiat la Viena, fiind îndrumat de elevii lui Schönberg, Alban Berg și Anton Webern, și astfel a fost introdus în tehnica dodecafonică. Hăituit de regimul naționalist, s-a refugiat în Uniunea Sovietică, mai întâi în Uzbekistan, iar apoi la Moscova. Din cauza manierei sale atonale de compoziție, lucrările i-au fost clasificate de către funcționarii culturii sovietice ca fiind de un „formalism vestit” și au fost interzise. Puținele piese care s-au păstrat sunt dedicate genului de lied, cu muzicalizarea poeziilor lui Paul Celan, Ion Barbu și Heinrich Heine.

Puternic orientat către conținutul poeziilor, acompaniamentul pianistic din aceste lieduri nu este un suport acordic obișnuit, cursiv, ci auzim evenimente sonore punctuale, care sunt plasate la aceeași înălțime cu cea a cântului. Plaja tehnicilor vocale folosite se întinde de la șoaptă la *Sprechgesang*, până la pasaje aproape în *arioso*. Estetica lui Herșcovici se potrivește de minune poeziilor expresioniste ale lui Paul Celan. Poate pentru că biografiile celor doi se aseamănă în multe privințe. Pe de altă parte, în cazul muzicii scrise pe poezia de dragoste a lui Heinrich Heine, *Wie des Mondes Abbild zittert*, sonoritățile aveau un efect înfricoșător de rece. Nu se putea auzi nicio consonanță în cântul împreună al pianului cu vocea. Să fie doar urechile noastre needucate, care tânjesc după ceva sunete frumoase, sau compozitorul a renunțat special la estetica frumosului? Exact în înțelesul lui Adorno, atunci când afirmă: „După Auschwitz, a scrie poezie este barbar.” Poate că nu se potrivea tragica figură a lui Herșcovici cu melodii de fredonat și armonii calme. Viața sa nu a cunoscut trisonul major strălucitor.

Cartea Grădinilor Suspendate a lui Arnold Schönberg a sunat, în comparație cu compozițiile lui Herșcovici, aproape romantic și liniștitor. A fost totuși prima lucrare a lui Schönberg care a urmărit în general ideea sa de muzică dodecafonică. Ne putem imagina provocările care apar mai ales în domeniul vocal: nu există melodii cantabile cu treceri liniștite, ci numai multe salturi, puține consonanțe și nici măcar un acompaniament de pian care să susțină. *Sprechgesang*, acea descoperire a lui Schönberg, ușurează înțelegerea textului în fazele sale pregnante, situându-se între vorbire și cântare. Cântăreața Eva Nievergelt a arătat acest lucru foarte deslușit în reprezentarea sa muzicală.

Compozitorul preferat al lui Adorno acordă mare importanță conținutului fiecărui sunet, la pian sau la voce. Cu toate acestea, chiar și pentru vorbitorii nativi de germană, rămâne dificil de a percepe simultan expresia liricii abstracte, complicate a lui Stefan George (care stă la baza ciclului de lieduri) și expresia muzicii. Totuși lirica și muzica se unifică în impresia pe care o lasă în urmă: dorința de a depăși granițele prin artă.

Schönberg este și a fost întotdeauna pentru mulți ca un ghimpe în coastă. Cu noua sa teorie a muzicii, a deschis uși pe care mulți le-ar fi preferat închise. Poate este de vină și aroganța din declarațiile sale, că prin dodecafonie a descoperit piatra filozofală. Dar el a găsit la timpul său o formă a expresiei muzicale care s-a adresat multor compozitori ce se simțeau depășiți de libertatea lipsei de reguli din muzica nouă. Prin intermediul elevilor lui Schönberg, Anton Webern și Alban Berg, teoria a trecut și la Filip Herșcovici, care le va preda la rândul său dodecafonie lui Alfred Schnittke și Boris Tișcenko, chiar dacă atonalitatea era interzisă în Uniunea Sovietică. Tehnica de compoziție a lui Schönberg trebuie așadar să fi fost mai mult decât o idee fixă a unui șarlatan.

Ambii compozitori au fost nonconformiști și persecutați în timpul celui de-al doilea război mondial, fiindcă erau evrei. Avem de-a face cu caractere puternice, care probabil nu erau întotdeauna ușor de înțeles. La fel cum nici muzica lor nu este ușor de înțeles. Pentru interpretarea ei este nevoie, de asemenea, de interpreți puternici și, din fericire, s-au găsit elvețienii Nievergelt și Bächli. Nu putem decât să sperăm că vor mai exista alte astfel de personalități în muzică și în viitor, care să se încreadă în muzică nepopulară - ca cea a lui Herșcovici - și să o facă accesibilă publicului.

(traducere din limba germană: J.Degen)

SE PREZINTĂ

Centrul de Cercetare Științifică și Proiecte Artistice al FCMPm

Andra Frățilă

Cu o tradiție în cercetare și nu numai, Centrul de Cercetare Științifică și Proiecte Artistice are o tradiție de peste 7 ani, bucurându-se de acreditarea Consiliului Național al Cercetării Științifice în Învățământul Superior încă din anul 2005 cu rangul de Centru de Excelență la nivel național.

Acest centru reunește activitățile de cercetare științifică și organizarea/managementul proiectelor artistice cu activitățile Editurii Universității Naționale de Muzică din București.

Centrul se poate mândri cu o activitate bogată în organizarea de evenimente: Concursul Internațional de Compoziție „De la Romantici la Contemporani” cu cele patru ediții ale sale, Masterclass de violoncel cu maestrul Marin Cazacu - eveniment organizat în trei ediții, Festivalul Internațional Popasuri Enesciene, Festivalul și Simpozionul Internațional Frederic Chopin etc.

Au fost organizate manifestări de amploare în care

Centrul a fost partener: Trofeul pentru tineri interpreți „Ion Dacian” din cadrul Festivalului „Viața e frumoasă” organizat de Teatrul Național de Operetă Ion Dacian, Concursul Național de Interpretare „Paul Constantinescu”, Simpozionul Internațional de Muzicologie din cadrul Festivalului Internațional „George Enescu” și multe altele.

Toate aceste manifestări au stârnit de-a lungul timpului interesul altor instituții culturale și nu numai cu care Centrul a devenit partener. Printre acestea se numără Administrația Fondului Cultural Național, Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor din România, Teatrul Național de Operetă Ion Dacian, Radio România Cultural, Academia Română, Institutul Cultural Român, Consiliul General al Municipiului București, Ambasada României în Japonia, Ambasada Poloniei în România, Ambasada Japoniei în România, Ambasada Indoneziei în România, Romanian Music Society in Japan, Muzeul Paul Constantinescu Ploiești, Fundația Principesa Margareta,

Fundația Culturală Aurora Ouatu din Piatra Neamț, Compania JTI, ARTEXIM, Central College Pella SUA, University of Wisconsin, Madison, University of Illinois Champaign-Urbana, University of California, Los Angeles, University of North Carolina - Chapel Hill, Universitatea din Oldenburg, Germania, Societatea SNR-SIMC etc.

Printre cele mai recente proiecte ale Centrului se numără și Galeria Rectorilor Universității Naționale de Muzică din București, dar și Galeria Doctorilor Honoris Causa ai Universității Naționale de Muzică din București.

Au fost câștigate proiecte importante în concursuri naționale de granturi dintre care enumerăm Valori Perene ale Școlii Muzicale Românești derulat cu finanțare CNCIS și coordonat de prof.univ.dr. Valentina Sandu Dediu, proiectul Imaginea ca Reflexie a Poeziei Muzicii derulat cu finanțare CNCIS și coordonat de prof.univ.dr. Mihai Cosma, proiectul POSCCE MUSICUS derulat cu finanțare europeană sub coordonarea prof.univ.dr. Mihai Cosma.

Editura UNMB funcționează din anul 2001 și a reușit să obțină atât acreditarea CNCIS, cât și de curând acreditarea CNCS. Au fost publicate un număr de peste 125 de titluri (cărți și partituri), inclusiv impozanta monografie a Universității Naționale de Muzică.

Din anul 2011 Centrul are o prezență activă și în rețelele de socializare, derulând proiecte individuale sau de grup cu studenții sau absolvenții UNMB pe www.facebook.com/centruldeexcelenta.

Redacția ACORD

Coordonator:
Antigona RĂDULESCU

Secretar de redacție
Lavinia POPESCU

Redactor șef:
Irina BOGA

Design, tehnoredactare și producție:
NETBOOT -

Redactori:
Tatiana NOIA
Andreiana GEAMĂNĂ-ROȘCA
Mihaela IONESCU

www.netboot.ro

Puteți contacta redacția ACORD prin e-mail la acord@unmb.ro
ISSN 2066 - 0901

Decernarea titlului de Doctor Honoris Causa Idei Haendel

Laudatio – 14 mai 2012

prof.univ.dr. Mihai Cosma

Rareori personalitățile vieții muzicale se pot mândri cu un parcurs artistic de anvergura și de spectaculozitatea celui al doamnei Ida Haendel, CBE (Commander of the Order of the British Empire). Prezența ei pe scenele de concert, pe afișele recitalurilor, în sălile de masterclass se întinde pe o perioadă incredibil de lungă, din primul deceniu al perioadei interbelice până astăzi. Prin prisma acestui parcurs în timp și în spațiu, artista pe care o omagiem astăzi a avut ocazia să cunoască succesul internațional într-un context spectaculos, marcat de colaborarea cu muzicieni legendari.

Violonista a văzut lumina zilei în Polonia, o țară cu o istorie zbuciumată și nedreaptă, dar care a dat lumii pe câțiva dintre cei mai de seamă muzicieni, deopotrivă pe linia componistică și pe cea interpretativă.

A plecat pe cărările gloriei mondiale dintr-un mic orașel industrial apropiat de granița cu Ucraina, Chelm, a cărui existență a fost documentată încă din secolul IX.

Pornită pe drumul afirmării artistice de la o vârstă fragedă, Ida Haendel a fost un copil-minune, remarcată la 7 ani pentru talentul și ușurința cu care interpreta un repertoriu pretențios din punct de vedere tehnic. Din fericire, talentul afirmat din copilărie a permis doamnei Ida Haendel să călătorească de timpuriu, astfel încât să fie departe de ororile celui de-al doilea război mondial, petrecute cu deosebită cruzime în regiunea natală.

Din 1937 o regăsim la Londra, oraș care i-a oferit și satisfacția primului succes internațional major, la debutul concertistic de la Queen's Hall, sub bagheta lui sir Henry Wood. De fapt, la acea dată, deși încă la vârsta copilăriei, se putea mândri cu laurii de finalistă a prestigiosului concurs Wieniawski, unde se clasează pe o poziție onorantă, în ciuda unei concurențe acerbe, reprezentată de violoniști maturi.

Anii celui de-al doilea război mondial sunt perioada în care foarte tânără interpretează cântă în mod constant pentru militarii din alianța antihitleristă staționați în Marea Britanie.

Descoperirea la 7 ani și aceste recitaluri umanitare ne duc imediat cu gândul la aceleași date din cariera viitorului ei profesor, românul George Enescu, deopotrivă copil-minune și muzician patriot, militant al păcii și susținător moral al trupelor române din linia frontului din Moldova, în primul război mondial. Întâlnirea dintre cei doi muzicieni avea să aibă loc odată cu stabilirea definitivă a lui George Enescu la Paris, la finele anilor '40. La fel ca și Lordul Yehudi Menuhin și, de altfel, ca toți interpreții care au avut șansa să lucreze intens cu maestrul român, Ida Haendel povestește cu emoție despre lecțiile cu Enescu și despre cât de mult au însemnat îndrumările acestuia pentru devenirea ei ca muziciană. Într-un interviu publicat în revista "Contemporanul", Ida Haendel declara: "Nu trebuie să repet că Enescu a fost un geniu. Toată lumea o știe. I-am fost elevă, am studiat cu el Bach. Înainte de a-l cunoaște pe Enescu, cântam muzica lui Bach fără să o înțeleg prea bine. Enescu mi-a deschis ochii asupra lui Bach". Cu un alt

prilej, artista completa: "Am fost fermecată de Enescu, pe care îl consider unul dintre cele mai mari genii ale lumii. L-am admirat pentru modul divin în care cânta la vioară, pentru felul briliant în care cânta la pian și pentru că a fost un mare compozitor. Interpretarea lui Enescu a fost una dintre cele mai inspiratoare din câte am auzit vreodată".

De fapt, această vizită nu este prima prezență la București a doamnei Haendel. Interviul din care am citat un fragment a fost luat în urmă cu peste o jumătate de veac, atunci când, în primăvara anului 1960, violonista a oferit un recital complex în compania pianistului Radu Negreanu, cuprinzând lucrări fundamentale precum

Poemul de Chausson (din nou o piesă emblematică pentru Enescu), *Sonata nr. 3 op. 108* de Brahms, *Dansurile românești* de Bartók, *Habanera* de Ravel, *Fântâna Arehusei* de Szymanowski, *Dans rus* din *Petrușka* de Stravinski și piese de mare virtuozitate semnate de Paganini și Wieniawski. Recitalul a fost urmat de o prezență pe podiumul Radiodifuziunii, sub bagheta lui Iosif Conta, ocazie cu care a interpretat Concertul de Beethoven, partitură pe care oaspetele nostru de astăzi o va relua, la Filarmonică, pe 1 iulie. Revista "Muzica" marchează impactul deosebit lăsat de aceste interpretări, Ida Haendel fiind remarcată pentru tonul de o remarcabilă claritate și justețe, pentru virtuozitate și pentru adâncimea cu care a redat toate momentele dramatice ale lucrărilor. Colegul nostru, prof.univ.dr. Alexandru Leahu, comentează și el elogios recitalul artistei, în paginile revistei "Contemporanul". De altfel, aprecierile criticilor români au fost în ton cu faima internațională a interpretei, despre care marile reviste europene și americane au scris la superlativ.

Acum câteva zile am aflat că maestrul Valentin Gheorghiu a avut ocazia, în urmă cu mulți ani, să o acompanieze pe Ida Haendel la o audiție de la Montreal, într-un context neprevăzut, când pianistul a cântat partitura *Sonatei* de Franck din memorie, neavând notele asupra sa. Ulterior, din păcate, cererea doamnei Haendel adresată Agenției Române de Impresariat Artistic (ARIA) de a permite înregistrarea pe disc a *Sonatei a treia* de Enescu în străinătate, împreună cu maestrul Gheorghiu, a rămas fără răspuns...

Muzicologul britanic Cheniston K. Roland afirma că Ida Haendel poate fi numită Regina viorii, considerând-o cea mai mare violonistă pe care a auzit-o. Tot el face referiri entuziaste la impresiananta discografie a artistei, despre care recomandă: "Să faceți tot posibilul să intrați în posesia acestor discuri". Cel puțin trei dintre ele sunt considerate repere ale artei violonistice și anume Concertul de Beethoven în compania orchestrei Philharmonia din Londra și a dirijorului Rafael Kubelik, cel de Brahms cu London Symphony dirijată de Sergiu Celibidache și cel de Ceikovski cu National Symphony Orchestra și dirijorul Basil Cameron. Și pentru că am amintit de Sergiu Celibidache, trebuie spus că marele dirijor a reprezentat un alt punct de contact cu cultura românească; poate o adevărată plăcă turnantă, căci colaborarea dintre cei doi muzicieni a fost extrem de fructuoasă și de lungă durată. Artista declara că turneul întreprins la Moscova la sfârșitul anilor '50 în compania marelui dirijor român, când a interpretat împreună Concertul de Brahms, a reprezentat "o piatră de hotar în viața mea ca muzician". A fost una din multele colaborări pe care le-a avut cu Sergiu Celibidache, admirația și aprecierile fiind reciproce între cei doi mari artiști. După cum se știe, prieteniei cu Sergiu Celibidache datorăm și actuala prezență la București a violonistei, participantă la Festivalul Internațional care marchează Centenarul nașterii marelui dirijor.

Ca istoric al muzicii românești trebuie să vă dezvălui și o

PROCLAMAȚIE

Senatul Universității Naționale de Muzică din București a aprobat în ședința sa din 9.05.2012 acordarea titlului de Doctor Honoris Causa doamnei Ida Haendel.

Personalitate marcantă și legendară a violonisticii mondiale, Ida Haendel și-a închinat prodigioasa-i carieră încă din copilărie repertoriului violonistic clasic și romantic, concertele și înregistrările sale stând mărturie a concepției sale interpretative. Discipolă a lui George Enescu și prietenă de nădejde a lui Sergiu Celibidache, Ida Haendel este o personalitate care s-a implicat, de asemenea, la nivel social și uman, ajutând, prin atitudinea sa exemplară, la sporirea responsabilității artistului contemporan.

RECTOR,
Prof. univ. dr. Dan Dediu

altă punte între țara noastră și Ida Haendel. În anii tinereții, studiile cu George Enescu au fost completate cu cele sub îndrumarea lui Carl Flesch, o altă legendă a violonisticii mondiale. Nu toți cunosc însă faptul că celebrul interpret și pedagog a fost profesor al Conservatorului nostru, pentru o perioadă considerabilă, între 1897 și 1902.

Nu doar muzica preclasică, clasică și romantică au reprezentat teritoriul predilect al succeselor domniei sale, ci și muzica secolului XX, cu precădere *Sonata a treia "în caracter popular românesc"* de George Enescu sau *Concertul pentru vioară* de Jan Sibelius. Acest concert – din nou o coincidență! – l-a imprimat pe disc acompaniată de Orchestra simfonică din Bournemouth, formația lansată în prim-planul vieții muzicale internaționale de... românul Constantin Silvestri!

Prin urmare, legăturile concrete sau... metafizice dintre personalitatea pe care o omagiem acum și România nu sunt deloc de neglijat, iar faptul că această zi reprezintă și finalul unei serii de cursuri de măiestrie susținute în institutul nostru, în beneficiul elevilor și studenților din România, ne onorează.

Sunt convins că tinerii violoniști care au avut ocazia să-i asculte sfaturile au fost impresionați de cunoștințele și observațiile marii artiste, că au fost cuceriiți de personalitatea dinamică și prietenoasă a acesteia, al cărei spirit degajă tinerețe, umor, bunătate, generozitate, bucuria de a face muzică și de a împărtăși altora din experiența sa. Faptul că violonista are un repertoriu uluitor de extins, pe paliere stilistice foarte variate, consolidează desigur capacitatea sa cu totul specială de a transmite idei despre muzică prin interpretare (să nu uităm că a beneficiat și de 2 instrumente excepționale: un Stradivarius și un Guarneri), dar și prin orientări și soluții pedagogice originale.

Închei subliniind că avem șansa de a o privi acum pe scenă pe una dintre ultimele reprezentante ale marii școli violonistice de la mijlocul secolului XX, continuatoare la cel mai înalt nivel a unei pleiade de artiști legendari de talia lui Isaac Stern, David Oistrach, Nathan Milstein, Yehudi Menuhin etc.

A fost un privilegiu pentru mine să pot prezenta în fața Senatului Universității Naționale de Muzică București câteva secvențe din biografia violonistei Ida Haendel, care, de azi înainte, se înscrie în tot mai prestigioasa Galerie a Doctorilor Honoris Causa a institutului nostru.

O inițiativă remarcabilă

Cristina Uruc – Stil și limbaj compozițional, master anul II

În luna aprilie, UNMB a lansat prima ediție a Bursei "Dorel Pașcu", un proiect prin care se dorește păstrarea vie a memoriei maestrului Dorel Pașcu Rădulescu, profesor dedicat, care a îndrumat generații de muzicieni, și dirijor al Orchestrei Concerto a UNMB.

Bursa "Dorel Pașcu" își propune promovarea performanței artistice și impulsivitatea competiției în rândul dirijorilor de orchestră. Este un concurs destinat exclusiv tinerelor talente dirijorale din UNMB și urmărește sprijinirea acestora atât sub raport material, cât și sub raport logistic. În valoare de 500 euro, premiul provine din Fondul "Dorel Pașcu" deschis la UNMB prin donații ale prietenilor români și israelieni ai îndrăgितului muzician și profesor.

Au putut candida la Bursa "Dorel Pașcu" studenții înscriși la specializările Dirijat orchestră (ciclul de licență) sau Stilistică dirijorală (ciclul de masterat) din UNMB.

Șase dosare de candidatură au fost înregistrate pentru prima ediție a proiectului, iar juriul, format din personalități marcante ale vieții muzicale din România, a avut o sarcină foarte dificilă în a-i departaja pe cei șase tineri candidați talentați.

Dirijorii Vlad Conta și Tiberiu Soare și compozitorul Ulpiu Vlad s-au reunit marți, 15 mai, pentru a desemna câștigătorul Bursei "Dorel Pașcu" - ediția 2012. Împreună au vizionat cele șase înregistrări ale candidaților Gabriel Bebeșelea (student la master în anul II), Ștefan Diaconu (student în anul III), Alexandru Ilie (student la master în anul I), Florin Grămadă (student la master în anul I), Alexandru Mija (student în anul IV) și Sergiu Spiridon (student la master în anul II).

Punctajele acordate de către cei trei membri ai juriului au fost foarte apropiate, dovedind obiectivitatea evaluării. În urma centralizării rezultatelor, câștigătorul bursei a fost desemnat Gabriel Bebeșelea, student la Master în anul II, specializarea Stilistică Dirijorală.

Diploma i-a fost acordată lui Gabriel Bebeșelea de către compozitorul Vladimir Scolnic cu ocazia Galei Excelenței în UNMB, desfășurată în cadrul Festivalului "Chei" - ediția a V-a.

Tiberiu Soare despre Dorel Pașcu Rădulescu:

Domnul Dorel Pașcu a fost prima persoană care mi-a încredințat conducerea unui concert. Eram în anul al II-lea de studii la clasa de dirijat, și dânsul pregătea un program Mozart - Schubert cu Orchestra Concerto a UNMB. M-a văzut în timpul stagiului de practică și câteva luni mai târziu m-a rugat să dirijez eu acel program, considerând că meritam șansa aceasta. Peste alte șase luni, dirijam deja primul meu concert cu Orchestra de Camera Radio. Dorel Pașcu era un muzician riguros și îmi place să cred că anumite particularități din stilul meu de lucru cu orchestra i se datorează, în oarecare măsură, și domniei sale.

Tiberiu Soare despre Gabriel Bebeșelea:

Gabriel Bebeșelea este, fără îndoială, unul dintre cei mai importanți membri ai generației de dirijori români până în 30 de ani. A acumulat o cantitate de cunoștințe muzicale și ore de lucru cu orchestra neuzuale pentru vârsta lui, dând dovadă de o maturitate surprinzătoare în abordarea partiturilor aparținând în egală măsură repertoriului simfonic și liric. Îi prevăd un parcurs foarte frumos la pupitrul orchestrelor din România și din centrele muzicale din străinătate.

Vladimir Scolnic despre Dorel Pașcu:

Am fost coleg și prieten cu Dorel mai bine de 47 de ani, începând din clasa a X-a la Liceul de Muzică nr.1 din Principatele Unite. El studia vioara, iar eu pianul. După liceu, eu am studiat Compoziția cu maestrul Vieru, Dorel vioara, se pare cu maestrul Cumpătă. După terminarea conservatorului, Dorel a studiat dirijatul cu maestrul Bugeanu. În scopul aprofundării înțelegerii muzicale și înțelegerii muzicii din punct de vedere al creatorului, Dorel a studiat compoziția și a scris și câteva lucrări foarte bune, pe care le-am văzut și auzit. Din păcate, nu

știu unde sunt aceste lucrări. După câte-mi amintesc, compozitorul Constantin Simionescu a fost cel care l-a îndrumat în tainele compoziției.

Prietenia dintre noi era bazată pe convingeri profesionale și de viață comune. Ne-am sprijinit și ajutat reciproc în tot ce era necesar fiecăruia dintre noi pe toată durata prieteniei.

Dorel a iubit din toată inima munca alături de studenții de la conservator (UNMB), cum îl denumim de altfel și astăzi. El era dedicat cu trup și suflet muncii sale. Avea o dragoste nemărginită pentru muzică și o înțelegere muzicală foarte rară, așa spune chiar unică. De asemenea, ajuta pe oricine putea cu tot sufletul și din toate punctele de vedere, inclusiv dăruind sume importante de bani celor în nevoie.

De câte ori soseam în București, stăteam împreună cu Dorel și discutam căutând rezolvarea problemelor pe care fiecare din noi le aducea, cum s-ar spune pe masa de lucru. Aceste probleme erau legate de tot ceea ce făcea sau trăia fiecare dintre noi: muzica în diversele ei aspecte, metodologie în predare, probleme organizatorice, și chiar financiare legate de locurile noastre de muncă, și evident problemele pe care le înfruntam personal în viața noastră.

Vladimir Scolnic despre proiectul "Dorel Pașcu":

Dorel Pașcu, unul dintre acei oameni minunați, unici, ale cărui memorie și tradiție profesională trebuie păstrate și continuate, este cauza principală care m-a determinat să inițiez proiectul Bursei "Dorel Pașcu", proiect care s-a bucurat de sprijinul deplin al rectorului și maestrului Dan Dediu și al UNMB.

Sper ca această bursă care poartă numele unui mare Muzician și Om să-și lărgescă sfera, adresându-se în viitor atât dirijorilor, cât și violoniștilor din UNMB și din întreaga țară.

Gabriel Bebeșelea, câștigătorul bursei "Dorel Pașcu":

Sunt extrem de onorat să primesc bursa ce poartă numele unuia dintre cei mai importanți pedagogi și formatori de orchestre și dirijori de la noi din țară. Un punct comun ce cred că mă apropie de idealurile maestrului Dorel Pașcu este pasiunea pentru muzica nouă și încercarea de a o aduce cât mai aproape de public și de a o prezenta cât mai des și în cele mai variate forme. Sunt convins că această bursă, pe lângă partea pecuniară, mă va ajuta să-mi lărgesc orizonturile și să mă perfecționez și mai mult într-o artă în care învățatul nu se sfârșește niciodată. Această bursă mă va ajuta să circul și să mă perfecționez cu cele mai mari nume ale pedagogiei dirijorale mondiale. Pe această cale, doresc să-i mulțumesc compozitorului Vladimir Scolnic, fără de care această bursă nu ar fi existat.

Dialogul măștri-discipoli la Festivalul concurs „Ionel Perlea”

prof.univ.dr. Grigore Constantinescu

A XXI-a ediție a Festivalului și concursului național de interpretare a liedului „Ionel Perlea” (desfășurat în perioada 4-6 mai) a fost un nou prilej de desfășurare a unei relații de creativitate în domeniul interpretării camerale. În sinteză, concurenții au evoluat în fața unui juriu din care menționăm reprezentanții UNMB: Maria Slătinaru Nistor, Bianca Manoleanu, Claudia Codreanu, Verona Maier, Livia Teodorescu Ciocănea, Ionel Voineag. Într-o competiție ce a adus de la Academia de Muzică din Cluj valori apreciable, studenții bucureșteni s-au remarcat prin talent și pregătire. Cele mai remarcabile evoluții beneficiază de distincții importante, ilustrate de palmaresul oficial. Astfel, trofeul "Ionel Perlea" a revenit sopranei Adelina Diaconu (maestră Silvia Voinea), Premiul I sopranei Diana Florea (maestru Ionel Voineag), Premiul II baritonului Adrian Prelucan (maestră Claudia Codreanu). Remarcăm calitățile evidente ale acestor interpreți care au valorizat în repertoriul lor liedurile impuse pentru această ediție, special create de compozitoarea Livia Teodorescu Ciocănea, pe versuri de Nicolae Coman.

Într-o excelentă organizare a forurilor ialomițene – Consiliul județean, Centrul cultural UNESCO "Ionel Perlea" - și Uniunea Criticilor Muzicali "Mihail Jora", beneficiind de parteneri media importanți, Radio România Muzical, Radio România Cultural, Televiziunea națională, TV H2'.ro, Festivalul a oferit câteva remarcabile programe interpretate de măștri ai UNMB. Proiectul lansării unui poet din Slobozia, Ilie Comănița, prin creații solicitate mai multor compozitori contemporani, a fost strălucit realizat de către soprana Biana Manoleanu și pianistul Remus Manoleanu; am urmărit recitalul de mare intensitate poetică al mezzo-sopranei Claudia Codreanu cu pagini de muzică acompaniată la chitară și lăută de Costin Soare; la nivel de excepție interpretativă, dialogul Ion Bogdan Ștefănescu cu Verona Maier a uimit publicul prin creații schubertiene în care "flautul de aur" răspundea pianului prin versiunea unor lieduri original gândite "ohne Worte". Momente de remarcă, iată, pentru viața noastră muzicală care primește astfel mesaje artistice ale universității noastre muzicale.

BURSA DOREL PASCU

DESTINATA EXCLUSIV STUDENTILOR LA
DIRIJAT ORCHESTRA
DIN U.N.M.B. (LICENȚA ȘI MASTER)

PERIOADA de INSCRIERE
23 - 30 APRILIE 2012

CONDITIILE DE PARTICIPARE LE GASITI
LA AVIZIERUL PRINCIPAL DIN U.N.M.B.
PE WWW.UNMB.UO ROM LA BURSA DOREL PASCU

UNIVERSITATEA
NATIONALA DE
MUZICA
BUCURESTI

Concurs studențesc de teoria muzicii

lect.univ.dr. Dragoș Călin

În zilele de 10 și 11 mai, Facultatea de Compoziție, Muzicologie și Pedagogie muzicală a reînnoțit un fir întrerupt cu mulți ani în urmă: în organizarea Departamentului de Muzicologie și Științele educației muzicale s-a desfășurat Concursul Studențesc de Teoria Muzicii, competiție reluată, la inițiativa doamnei conf. univ.dr. Olguța Lupu, după aproape 40 de ani.

Preocuparea pentru un învățământ de calitate conține întotdeauna și motivarea permanentă a studenților, spre continua perfecționare, competiția dintre ei fiind în măsură să-i stimuleze și să le arate totodată capacitatea și cunoștințele dobândite. Astfel, concursul s-a desfășurat pe mai multe secțiuni, acestea acoperind întregul spectru al complexe discipline care este Teoria muzicii: *Dictat muzical* – secțiune ce i-a avut în juriu pe conf.univ.dr. Rodica Nicolaescu, conf.univ.dr. Olguța Lupu și lect.univ.dr. Grigore Cudalbu; *Teoria muzicii* – juriul fiind format din conf.univ.dr. Rodica Nicolaescu, conf.univ.dr. Olguța Lupu și lect.univ.dr. Tatiana Hilca; *Solfegiu* – avându-i în juriu pe prof.univ.dr. Magda Buciu, conf.univ.dr. Olguța Lupu și lect.univ.dr. Tatiana Hilca; *Elaborarea de solfegii și dictate muzicale* – juriu format din conf.univ.dr. Andrei Tănăsescu, conf.univ.dr. Olguța Lupu și lect.univ.dr. Grigore Cudalbu. Președintele juriului a fost directorul Departamentului de Muzicologie și Științele educației muzicale, conf.univ.dr. Olguța Lupu.

Inițiativa s-a bucurat de interes din partea studenților, care s-au înscris într-un număr considerabil la această competiție, în total, la toate cele patru secțiuni, participând aproape 50 de concurenți, unii dintre ei fiind prezenți la mai multe discipline. Astfel, în urma deliberării juriilor, Concursul Studențesc de Teoria Muzicii s-a încheiat cu următoarele rezultate:

Secțiunea *Dictat muzical*:

Premiul I – Sebastian Androne, (Compoziție muzicală clasică, anul IV);
Premiul II – Maria Bărbăneanu (Muzicologie, anul I) și Vlad Văidean (Muzicologie, anul II);
Premiul III – Cristian Crețu (Compoziție jazz/muzică ușoară, anul I) și Alexandru Sima (Compoziție muzicală clasică, anul II);

Secțiunea *Teoria Muzicii*:

Premiul III – Octavia Angelescu (Sinteză muzicologică, anul II), Maria Iancu (Sinteză dirijorală, anul II) și Florentina Fedic (Pedagogie muzicală, anul II);
Mențiunea I – Daniela Curcan (Muzicologie, anul I) și Alexandra Modoran (Pedagogie muzicală, anul I);

Secțiunea *Solfegiu*:

Premiul I – Alina Șerban (Canto, anul III) și Vlad Văidean (Muzicologie, anul II);
Premiul II – Cristian Crețu (Compoziție jazz/muzică ușoară, anul I) și Gabriela Alexandra Florea (Canto, anul I);
Premiul III – Ioana-Andreea Hrior (Pedagogie muzicală, anul II) și Ramona-Georgiana Nicolau (Educație muzicală contemporană, anul II);
Mențiunea III – Cristian Nica (Pedagogie muzicală, anul III);
Mențiunea II – Alexandru Sima (Compoziție muzicală clasică, anul II);

Secțiunea *Elaborare solfegii și dictate muzicale*:

Premiul I – Sebastian Androne (Compoziție muzicală clasică, anul IV);
Premiul III – Andrei Sora (Pedagogie muzicală, anul III);
Mențiunea I – Cristian Crețu (Compoziție jazz/muzică ușoară, anul I);
Adresăm felicitări tuturor concurenților și în special laureaților acestei competiții care, cu siguranță, va deveni una de tradiție pentru Universitatea Națională de Muzică din București! Și poate, cine știe, începând de anul viitor, Concursul Studențesc de Teoria Muzicii va deveni unul național, permițând astfel și altor tineri, de la alte facultăți de muzică din România, să-și dovedească măiestria, pregătirea și capacitatea.
În final, se cuvine să adresăm felicitări organizatorilor pentru inițiativă și munca depusă în folosul studenților și al Universității noastre!

MUSIC-US! SUMMER CAMP EFORIE

Fundația ConstantART, în parteneriat cu Universitatea Națională de Muzică din București și Teatrul Național de Operă și Balet Oleg Danovski, organizează cursurile de vară Music-Us! Summer Camp Eforie în perioada 16-22 iulie 2012.

Se vor desfășura cursuri de Muzică de cameră (disponibile și pentru formații cu pianist), Vioară, Violă, Clarinet, Corn, Compoziție-Muzică de film, Compoziție-Multimedia, Muzicologie-Critică Muzicală și Management cultural.

Cursurile vor fi susținute de Ioan Holender - directorul Festivalului Internațional "George Enescu" și director al StaatsOper Viena timp de 19 ani, Markus Placci - violonist, profesor la Boston Conservatory (USA), Roxana Bajdechi - pianistă, profesor la M.Steinert&Sons Boston (USA), Dan Dediu - compozitor, rector al Universității Naționale de Muzică din București, Valentina Sandu-Dediu - muzicolog, prof.univ.dr. la Universitatea Națională de Muzică din București, Emil Vișenescu - clarinetist, Filarmonica "George Enescu", Oana Vișenescu - violonistă, Filarmonica "George Enescu" și lect.univ.dr. la Universitatea Națională de Muzică din București, Ioan Luca - cornist, Filarmonica "George Enescu" și c.d.a. la Universitatea Națională de Muzică din București, Cătălin Crețu - compozitor, cercetător la Centrul de Muzică Electroacustică și Multimedia al UNMB.

Informații suplimentare la adresa:

<http://www.freewebs.com/constantartfoundation/music-us-summer-camp-eforie>

MUSIC-US!

SUMMER CAMP

EFORIE 16-22 IULIE 2012

CURSURI management cultural, vioară, violă, muzică de cameră, corn, clarinet, critică muzicală, muzică de film, compoziția multimedia.

Invitați:

IOAN HOLENDER

Director Artistic al Festivalului Internațional George Enescu

<p>MARKUS PLACCI Violonist - profesor Boston Conservatory</p>	<p>ROXANA BAJDECHI Pianist - profesor M. Steinert & Sons Boston</p>
<p>DAN DEDIU Compozitor - rector al UNMB</p>	<p>VALENTINA DEDIU Muzicolog - profesor UNMB</p>
<p>EMIL VISENESCU Clarinetist - Filarmonica George Enescu</p>	<p>OANA VISENESCU Violonistă - Filarmonica George Enescu</p>
<p>IOAN LUCA Cornist - Filarmonica George Enescu</p>	<p>CATALIN CRETU Compozitor - UNMB</p>

INSCRIERI PANA LA DATA DE 8 Iunie 2012
www.freewebs.com/constantartfoundation
www.facebook.com/fundatiaconstantart

<p>PACHETE DE 1100 RON TAXA CURS, CAZARE DEMIPENSIUNE (MIC DEJUN, DEJUN)</p>	<p>PARTICIPARE 500 RON TAXA CURS FARA CAZARE SI MASA</p>
---	---

contact: cristina_uruc@yahoo.com ; iulia_chiropocea@yahoo.com
0768.23.60.20   0768.23.60.19

Festivalul "Chei"

Ediția a IV-a, 14-20 mai 2012

Un festival este o emblemă. Sau, mai modern spus, un brand.

Un festival este reprezentativ pentru oamenii angrenați în efortul de a-l susține. Poate servi unei idei generice și poate lansa cariere. Creează obișnuințe sau chiar dependențe, odată consacrat tiparul.

Don Giovanni în cheie UNMB

Alice Tacu – Muzicologie, master anul II

Anul trecut, în timpul Zilelor Europene ale Operei, la București se punea în scenă *Alcina* de G.F.Händel, o coproducție a Universității Naționale de Muzică din București, a Operei Naționale din București și a Universității Naționale de Arte București. Însă în ediția din 2012, tema conducătoare a zilelor de operă a fost „Pasiunea”. Peste 80 de teatre lirice importante de pe continent au pregătit programe speciale pentru zilele de 12 și 13 mai, iar UNMB a avut prilejul să reînnoiască legăturile cu o parte din oamenii care au participat la realizarea spectacolului de anul trecut și să aducă de data aceasta pe scena ONB opera mozartiană *Don Giovanni*, în următoarea formulă:

Dirijor:	Gabriel Bebeșelea
Regia:	prof.asoc.dr. Anda Tăbăcaru Hoguea
Scenografia:	lect.univ.dr. Anca Albani
Mișcarea scenică:	conf.univ.dr. Monica Mihăescu
Asistent de regie:	Cătălin Voineag
Pregătirea muzicală:	prof.asoc.dr. Mihai Vîrtosu, asist.univ.dr. Bogdan Vodă, drd. Vlad Agachi
Asistent costume:	Raluca Frățiloiu
Asistent decor:	Ioana Nestorescu
Soliști:	
Don Giovanni	Jean Kristof Bouton
Donna Anna	Stanca Manoleanu
Comandorul	Daniel Filip
Don Ottavio	Ionuț Hotea

Donna Elvira Florina Ilie
Zerlina Mădălina Barbu
Leporello Radu Ion
Masetto Daniel Pascariu

Orchestra și Corul UNMB

Stând de vorbă cu dirijorul Gabriel Bebeșelea:

Termini masteratul în câteva săptămâni și ești dirijor al...?
Dirijor principal al Operei Naționale Române Iași, dirijor principal invitat al Filarmonicii de Stat Sibiu și invitat permanent al mai multor filarmonici și opere din România.

Ai fost invitat de UNMB să pui pe roate un spectacol important pentru noi. Care a fost planul de bătaie, cum ai lucrat cu studenții și masteranzii?

Din acest proiect principalul câștig pentru studenți și masteranzi, pe lângă prezența pe scena mare a Operei Naționale din București, a fost să înțeleagă și să observe îndeaproape cum se pune pe picioare o producție de operă. Am preluat proiectul cu trei săptămâni înainte de finalitate și, astfel, am reușit să lucrez în paralel cu toate departamentele implicate, în ordinea firească pentru construirea unei premiere: repetiții de cabine realizate individual cu fiecare cântăreț, repetiții de ansamblu, ansambluri cu mișcare, apoi generalele cu pian și cu orchestră. Totul a trebuit lucrat și finalizat în cel mai mic detaliu, pentru a suplini lipsa de experiență a soliștilor și a orchestrei, cu minuțiozitatea conducătorilor acestui proiect.

În paralel s-au desfășurat repetițiile cu Orchestra "Concerto", condusă de asist.univ.dr. Bogdan Vodă. În aceste repetiții a trebuit să punem la punct toate detaliile, pentru ca "Sitz-urile" cu soliștii să fie extrem de eficiente. Munca laborioasă aici a început, deoarece erau primele întâlniri ale soliștilor cu orchestra, după finisajele de la repetițiile cu pian. Au urmat generalele, în care regia a fost adăugată. Cu ajutorul îndrumărilor și ale concepției regizorale ale prof.asoc.dr. Anda Tăbăcaru, s-au pus în valoare talentele actoricești și interpretative ale soliștilor; cu un decor minimal, aceștia au trebuit să "umple" scena doar prin mișcare și trăire a personajului, lucruri extrem de dificile pentru soliști neexperimentați.

Muzical – părți bune, părți mai puțin bune?

Sunt foarte bucuros că în ultimele instanțe ale proiectului toată lumea a demonstrat o atitudine extrem de profesionistă. Marea majoritate a celor implicați a început puțin câte puțin să înțeleagă ce înseamnă responsabilitatea față de scenă și spectatori. Desigur că au existat și lucruri corijabile, dar cred că acestea sunt infime pe lângă reușitele acestui spectacol.

În loc de „la revedere”, o întrebare: urmează doctoratul?

Sincer, programul extrem de încărcat mi-a permis foarte puțin să mă gândesc la acest pas. Trebuie să recunosc că m-am gândit mai mult la spectacolele și concertele pe care le-am avut și urmează să le am până la finalul lunii august.

Tineri în festival

Georgiana Mirică – Muzicologie, anul IV

Deschizător de noi drumuri pentru tinerii interpreți, compozitori sau muzicologi, Festivalul *Chei* - ajuns la a patra ediție, a oferit și anul acesta noi șanse de afirmare, propunând spectatorilor momente plăcute și demne de aplaudat.

Astfel, în cadrul Universității Naționale de Muzică din București, a fost întreținută timp de șapte zile o atmosferă muzicală dedicată marilor compozitori din toate timpurile, scena Sălii "Enescu" fiind dedicată cu predilecție recitalurilor. Seara de marți, 15 mai, a adus în prim-plan ansambluri camerale diferite ca timbruri care, în combinație cu sunetul pianului solist, au realizat peisaje învolburate sau luminate de culori revigorante. Pupitrele cochet aranjate păreau că așteaptă debutul primelor sunete ale serii, în aplauzele publicului făcându-și apariția prima formație: flautistul Octavian Moldovean (anul IV) și pianista Diana Rotari (anul III), ambii studenți la clasa conf.univ.dr. Manuela Giosa. Interpretarea *Sonatei pentru flaut și pian* compusă de Francis Poulenc s-a dovedit condusă cu rafinament de sunetul flautului ce dezvăluia strălucire și acuratețe. Deși aflați la o vârstă fragedă, artiștii dispun deja de maturitate interpretativă, dăruirea și stăruința acestora convingând auditoriul.

Foto: Claudiu Stanciu

Timbrul elegant al clarinetistei Mihaela Bărbuceanu (anul IV), acompaniată de conf.univ.dr. Liliana Nedelciu a adus pe scenă *Rapsodia pentru clarinet și pian* de Claude Debussy, în timp ce pianistul Abel Corban (anul II) a completat recitalul cu *Alborada del Gracioso* de Maurice Ravel. Dificilă din punct de vedere tehnic, dar reușit redată de studentul clasei conf.univ.dr. Viniciu Moroianu, lucrarea îmbină cu precizie sonorități spaniole și ritmuri bine definite. Nici

vigoarea *Variațiunilor I Palpiti* pentru vioară și pian de Niccolò Paganini nu a lipsit de pe scena de concert. În interpretarea tânărului violonist Alexandru Mălaimare (anul IV) și a pianistei Mihaela Neacșu (anul III) ne-am impresionat tablourile muzicale dificile, dar de efect.

Apariția remarcantă a celor două pianiste Mădălina Dănilă și Ioana Cojuharov – prima studentă în anul III, a doua la

Szász și Victor Savca - studenți în anul III, Răzvan Popescu (master anul II) și Andrei Nițică (master I) a adus pe scenă melodicitatea pieselor compozitorului român Constantin Dimitrescu. Pregătiți la clasa c.d.a. dr. Ștefan Thomasz, cei patru instrumentiști au ales lucrarea cu pronunțate influențe folclorice - *Dans Țărănesc*, în aranjamentul lui Lucian Ciorăță. Atmosfera idilică redată se înscrie printre

momentele cele mai reușite ale serii, comunicarea membrilor cvartetului dovedindu-se extrem de importantă.

Humoreska op. 20 de Robert Schumann a fost interpretată de tânărul pianist Daniel Dascălu – student în anul II la clasa prof.univ.dr. Dana Borșan. Maniera elegantă de alternare a pasajelor tensionate cu cele luminoase și stăpânirea de care dă dovadă instrumentistul ne duce cu gândul înspre o prodigioasă viitoare carieră de pianist.

Cvintetul constituit din studenții anului IV - Mihai Ritivoiu (pian) și Alexandru Mălaimare (vioară) și masteranzii înscriși în anul II de studiu - Adrian Vasile (violă), Mircea Marian (violoncel) și Răzvan Popescu (contrabas) a încheiat seara cu *Păstrăvul* de Franz Schubert într-o manieră deosebită: intrarea sclipitoare a pianului a părut că mobilizează restul instrumentiștilor în

formarea unei unitarități și muzicalități specifice unei formații camerale reușite. Calitățile deosebite ale interpreților serii pot consemna manifestarea în seria celor încântătoare din cadrul Festivalului, mijloacele de expresie fiind ridicate la rang de artă de către tinerii artiști în devenire.

Master anul I la clasa prof.univ.dr. Șerban Dimitrie Soreanu – a încântat ascultătorii cu *Suita nr. 1 op.5, Barcarola* de Serghei Rachmaninov. Pasiunea, sincronizarea desăvârșită și tușul catifelat al pianistelor au oferit serii strălucire și o paletă dinamică deosebită. Mihaela Iordache (anul III) a continuat parcursul muzical cu *Suita Castellana* pentru chitară, compusă de Moreno Torroba, iar cvartetul de contrabasuri format din Magor

Consecințele unui concert asupra gândurilor unui biet ascultător

Vlad Văidean – Muzicologie, anul I

În după-amiaza zilei de 15 mai am asistat la un concert al ansamblului de percuție *Game*, fondat și coordonat de către prof.univ.dr. Alexandru Matei, concert care s-a desfășurat în cadrul Festivalului UNMB *Chei*, ediția a IV-a. Protagonistii au fost în număr de 13, număr cu greu dublat de cel al spectatorilor prezenți în sala de concerte „George Enescu”.

Un concert de percuție poate prilejui câteva puneri pe gânduri care merită să fie prelungite dincolo de efemerul portret al fulgerătoarelor lor iscrieri neuronale. Le voi lua pe rând, metodic și febril în același timp:

1. Atunci când asistăm la un concert de percuție, asistăm în fapt la o debordare a sentimentului primordial și instinctual care probabil că a dat naștere muzicii: ritmul. Prin efervescența sau langoarea „sentimentului ritmic al ființei” se pune în evidență în modul cel mai adecvat faptul că muzica este acea artă cinetică a gestului pur, a mișcării desfășurate în timp. Invariabil, datorită faptului că este

REZULTATELE CONCURSULUI DE MUZICOLOGIE

Concursul Național de Muzicologie organizat de UNMB în cadrul Festivalului „Chei” a ales în 2012 tematica astfel: pentru anii I-II *Claude Debussy*, pentru anii II-IV *Impresionismul* și pentru master *Tiberiu Olah*. Juriul a fost alcătuit din prof.univ.dr. Valentina Sandu-Dediu, UNMB – președinte, prof.univ.dr. Laura Vasiliu, Universitatea de Arte „George Enescu” din Iași (UAGI) – membru, prof.univ.dr. Gabriel Banciu, Academia de Muzică „Gheorghe Dima” din Cluj (AMGD) – membru

Rezultatele concursului:

Grupa I (anii I-II)

Vlad Văidean, UNMB – an I	pr.I
Tatiana Bulgar, AMGD – an II	pr.II
Daniela Mitrea, UNMB – an II	pr.II
Maria Bărbăceanu, UNMB – an I	pr.III
Daniela Curcan, UNMB – an I	pr.III
Eliana-Maria Zah, UNMB – an I	mențiune
Radu Mihalache, UNMB – an II	mențiune
Boglar Papp Feher, AMGD – an II	diplomă de participare

Grupa all-a (anii III-IV)

Diana Robe, UNMB – an IV	pr.II
George Rizea, UNMB – an III	diplomă de participare

Grupa aIII-a (master)

Cristina Cornea, AMGD – master; an I	pr. I
Teodora Rențea, UNMB – master; an I	mențiune
Janina Bădici, UNMB – master; an II	mențiune

Game, cel mai acaparant moment a fost chiar ultimul atât datorită lucrării în sine – *Trio per uno* de Jovan Zivkovic –, cât și datorită interpretării autentice a lui Sorin Rotaru, Dan Alexandru și Alexandru Uță. Dar ce înseamnă interpretare „autentică”?

2. Înseamnă un perfect acordaj între posibilitățile celor două entități în care se întrupează aburul muzicii: obiectul și subiectul. Adică o contopire aproape păgână pe care interpretul trebuie să o inițieze între sine și instrumentul ale cărui virtualități le intuiește, le cunoaște și le aduce în planul audibilului. În fond, evoluția limbajului muzical a fost condiționată și chiar direcționată de un lucru foarte prozaic în aparență, și anume de perfecționarea unor obiecte sonore. Și dacă s-a spus că filozofia are tendința să se îndepărteze de concretețea vieții, muzica – această invenție pur omenească – ar putea fi considerată cea mai bună pildă de gând și sentiment abstract coborât în inima obiectelor cărora le dă „suflare de viață”. Probabil că aici stă tot secretul muzicii instrumentale: în capacitatea interiorității omului de a-și asuma pura exterioritate reprezentată de obiectele sonore, de a le transforma pe acestea în prelungiri ale voinței sale, în organe conexe.

3. De asemenea dezlănate reflecții am fost pălit în timp ce ascultam *Trio per uno*. Am avut impresia că cei trei percuționiști au știut să se lase atât cât trebuie „purtați de val”, adică „posedați” de duhul muzical căruia tocmai îi dădeau naștere. Și aceasta deoarece ei păreau conștienți de faptul că, în plină declanșare a „farmecelor muzicalicești”, garanția autenticității interpretative nu poate fi dată decât de către o atitudine perfect lucidă, pe deplin cunoscătoare a diapazonului afectiv și tehnic. În plus, piesa abordată presupunea și o sincronizare a reacțiilor celor trei interpreți aplecați deasupra unei singure „mari tobe”. Și s-a văzut nu numai sincronizare, ci și dobândirea unei coordonări atât de precise a presimțirilor și a impulsurilor ritmice, încât părea deja un fel de instinct ritmic a cărui manifestare la nivel colectiv ne este dovedită de către oamenii triburilor – cei ce păreau a fi evocați de piesa respectivă. Desigur, luciditatea și instinctul sunt, în aparență, lucruri contradictorii, însă așa tinde să cred că până și ceea ce ne apare ca o descătușare dezinhbită de energii afective are, în fapt, ca fundament și ca obârșie luciditatea. De aceea pare că între a-ți asuma muzica și a te lăsa asumat de către „vraja” ei, există o proporție misterioasă ce se stabilește în chiar toiu actului interpretativ și care, tocmai de aceea, nu poate fi pe deplin argumentată. Este o situație asemănătoare spectacolului orbitor al electronilor care, gravitând în jurul unui miez sobru (deci depinzând de el), îi înceteșează și astfel îi colorează acestuia împrejurimile.

4. Dacă această ultimă piesă – *Trio per uno* – a propus crearea unei verve ritmice cu ecouri ancestrale copleșitoare, începutul recitalului a fost marcat tot de un soi de vervă ritmică, de data aceasta însă izvorâtă din pulsul oțelit al unui *Mosgras Express* (Gerald Berlioz), pus în funcțiune de către Cristian Tatarcea, Bogdan Marinescu și Mihai Dumitru. Întregul concert s-a constituit astfel într-un fel de întoarcere în timp, de la macazurile mereu schimbătoare ale epocii moderne înapoi la ritmizările sălbatice ori magice, despre care compozitorii aceleiași

epoci moderne și-au imaginat că au fost practicate în era primitivă. Am spus ritmizări magice, deoarece între cele două „extreme temporale” ale recitalului – ambele angajând exclusiv forțele brute ale tobelor –, am avut parte de „momentele infinite” ale unor fascinații contemplative create de *Mosaique* (Anatol Vieru) și *Aur/Lemn* (Zhao Yi). Mi-a plăcut mai ales piesa lui Anatol Vieru, scrisă parcă după o audiție înfiorată a stropilor care, în întunericul peșterilor, au împietrit sub forma stalactitelor. Rafinata mozaicare a picăturilor sonore specifice timbrurilor catifelate ale percuțiilor din familia xilofonelor (implicate fiind și șoaptele, strigătele, chiar și tăcerile omului) mi-a plăcut într-atât, încât am găsit că „punerea în scenă” a piesei a fost destrămată, pe alocuri, de acea timiditate resimțită de interpret în fața unor profunzimi lirice pe care încă nu și le-a asumat în întregime. Dar nu vreau să aduc reproșuri sclifosite: per total, Ilinca Lorentz, Valentin Pane și Vlad Măsimov au convins.

Alte „momente infinite” au fost prilejuite de *Double Music*, piesă care, așa cum îi și sugerează titlul, a fost scrisă „la patru mâini” de către John Cage și Lou Harrison. Interesant este faptul că cei doi au lucrat în mod independent, stabilind în prealabil doar instrumentele pe care urmau să le folosească, lungimea lucrării și alte câteva detalii. A rezultat astfel un *perpetuum mobile*, o rulare a opt note grupate câte două sau câte trei, în timp ce alternanța caleidoscopică a tot felul de instrumente (să menționăm diferitele tipuri de clopote, clopoței și talângi) convertește întreg ansamblul în puritatea clinchetitoare a unei grădini japoneze. Frapează curmarea bruscă a acestei monotonii festive; este o amușire survenită parcă într-un moment total aleatoriu, când realizezi subit că totul a constat în declanșarea unui mecanism delicat care ar fi putut continua la nesfârșit. Despre interpreți – Maximilian Stroebel, Dan Alexandru, Alexandru Uță și Lucian Simon – nu pot spune decât că au fost atât de buni încât, atunci când am re-ascultat *Double Music* prin intermediul amabilului Internet, nu am simțit că am de-a face cu ceva nou; piesa îmi fusese fixată în memorie, fapt ce nu i se poate datora decât unei interpretări care depășește – măcar cu un deget – nivelul corectitudinii decente.

5. Aș evoca aici, în loc de final, numele extrem de inspirat pe care Liviu Dănceanu, într-o cronică apărută în *România literară*, l-a dat unei „comunități studențești strălucite, care n-are decât un suflet și o istorie, în ciuda caracterului reofil, efemer al ansamblului, caracter redevabil principiului rotației dictat de însăși vremelnicia calității de student”. Acest cuvânt, „game”, poate avea două pronunții, în două limbi, deci două sensuri: [game] – varianta românească – sau [geim] – varianta englezească. Desigur, tind să cred că, atunci când Liviu Dănceanu a prezentat prima compoziție dedicată formației instrumentale conduse de Alexandru Matei – adică în 13 februarie 1995, în cadrul unui concert ce a reprezentat „certificatul de naștere” al ansamblului – a vizat mai degrabă sensul englezesc al cuvântului. Dar, în definitiv, nici nu e nevoie să ne fixăm exclusiv asupra unei singure variante. Ce altceva sunt gamele decât reduceri la esență ale jocurilor sonore, încolonări simpatice ale notelor muzicale, înșiruirii alcătuite după niște reguli pe care nimeni nu le impune decât dorința de joc a creatorilor? Ce altceva este „game”-ul decât o convenție în cadrul căreia toți au căzut de acord să își înșiruie mișcările conform unor reguli foarte clare? În fapt, chiar această turnare a libertății ludice între zările compacte ale unor legi tacite îi conferă jocului substanță. Este un minunat paradox a cărui întrupare ideală poate fi considerată un ansamblu studențesc. Pentru că, „dacă este corect și cu pasiune sădit, plivit și recoltat”, un ansamblu studențesc va avea întotdeauna „avantajul prospețimii, autoregenerării și entuziasmului” (L. Dănceanu), adică avantajul tinereții spirituale – singura care poate face posibilă jocul.

Dar să nu uităm cuvintele pe care însuși mentorul ansamblului, Alexandru Matei, le-a rostit în legătură cu propria creație: „Dacă ar fi să definesc în câteva cuvinte ansamblul pe care îl conduc, acestea ar fi: educație, exercițiu intelectual, plăcere de a face muzică împreună, necesitate”. Într-adevăr, dacă aș încerca să aduc un elogiu suprem, aș spune că așa precum „game”-ul reprezintă o necesitate de netăgăduit a oricărui muzician, așa cred că și „Game”-ul a devenit în prezent un ansamblu instrumental a cărui absență de pe scenele (nu doar) românești de concert nu mai poate fi demult concepută.

Concursuri de compoziție clasică pentru studenți

prof.univ.dr. Doina Rotaru

Concursul național de Compoziție pentru studenți "Ștefan Niculescu", ediția a 5-a (2012), a avut anul acesta ca temă un duo cu percuție, deci o lucrare pentru un instrument la alegere (dintre flaut, oboi, clarinet, fagot, chitară, pian, vioară, violoncel) și un percuționist.

Juriul a fost format din prof.univ.dr. Octavian Nemescu, Vladimir Scolnic, compozitor și profesor la Academia de Muzică și Dans din Ierusalim (Israel) și Liviu Marinescu, compozitor și profesor la Departamentul de Muzică al Universității Northridge din California.

S-au acordat două premii I: lucrarea *Sfârșitul copilăriei* pentru clarinet și percuție aparținând studentei Veronica Anghelescu, anul II master UNMB, și lucrarea *Sol I Ra* pentru flaut și percuție, lucrare scrisă de studenta Andrada Diana Vulcu, anul III, UNMB.

Premiul al II-lea a fost obținut de lucrarea *Conversation* pentru violoncel și percuție, lucrare compusă de Mats

Gustafsson, student suedez venit la UNMB pentru semestrul al II-lea în cadrul schimburilor Erasmus. Studentul Alexandru Sima, anul II UNMB, a obținut premiul al III-lea pentru lucrarea sa *DUO* (violoncel și percuție). Juriul a acordat și 2 mențiuni lucrărilor *Ripples* (pian și percuție) de Corina Tîrziman și *Dervişul și fata* (pentru oboi și percuție) scrisă de Ruxandra Bărbulescu, ambele studente în anul al II-lea la UNMB.

Același juriu a desemnat premianții secției de Compoziție la Concursul Național "Mihail Jora".

Lucrarea intitulată *The end of no beginning* pentru cvartet de coarde, aparținând studentei Andrada Diana Vulcu, anul III UNMB, a fost distinsă cu premiul I. Premiul al II-lea a fost obținut de Sebastian Androne, anul IV UNMB, pentru lucrarea *Greierele* (două clarinete, vioară și violoncel), iar premiul al III-lea a fost decernat lucrării pentru cvartet de

coarde *Lumini și umbre* scrisă de Lidia Ciubuc, anul III UNMB. Juriul a hotărât și decernarea unei mențiuni pentru trio-ul de suflători *Aliaj* aparținând studentului Alexandru Mihalcea, anul II UNMB.

Decernarea diplomelor pentru lucrările premiate a avut loc în cadrul Galei de Excelență din 18 mai a.c., inclusă în Festivalul "Chei" al UNMB. Premiile propriu-zise au fost oferite cu generozitate de UNMB și de UCMR.

Cel mai important premiu pe care l-au primit participanții la Concursul de Compoziție "Ștefan Niculescu" a fost concertul ce a avut loc în Studioul de Operă al UNMB în data de 1 iunie, concert ce a fost realizat cu sprijinul clasei de percuție și a unui număr considerabil de tineri interpreți inimoși, studenți sau doctoranzi ai Universității de Muzică.

Concert cu mai multe fețe

drd. Ruxandra Zamfir

Momentele muzicale ce au alcătuit concertul de jazz, pop și blues, organizat în cadrul celei de-a patra ediții a Festivalului UNMB "Chei", au fost reprezentative pentru unele din cele mai importante etape ale istoriei culturii muzicale pop. O istorie care poate fi privită ca un roman pasionant, care pleacă de la spectacolele exuberante de music hall sau de vodevil, ca să ajungă în târâmul senzual al blues-ului, în spațiul dinamic al muzicii pop și, în fine, în zona rafinată a muzicii jazz. Personaje ale acestui roman au fost, în seara zilei de 16 mai, studenții și masteranzii de la specializările Compoziție muzicală (jazz), Muzică și cultură pop și Stilistică dirijorală din cadrul Facultății de Compoziție, Muzicologie și Pedagogie muzicală.

Concertul, prezentat de pianistul Mircea Tiberian, conf. univ. dr. la UNMB, a fost structurat în nouă mici recitaluri. Primul recital a fost susținut de Basarabian Trio, format din studenții din anul I Liviu Negru - chitară și Alex Olteanu - pian, alături de care a cântat Ionuț Vîrlan - contrabas), din anul II. În ciuda vârstei tinere, cei trei sunt deja deținătorii unor premii sau burse obținute la Concursul de Jazz de la Târgu Mureș și Academia Iconarts de la Sibiu - Cîsnădie. Astfel, Alex Olteanu a obținut premiul pentru cea mai bună performanță instrumentală la ediția de anul acesta a Concursului de Jazz de la Târgu Mureș, iar Liviu Negru și Ionuț Vîrlan vor participa ca bursieri la Academia Iconarts de la Sibiu - Cîsnădie. Cele două piese interpretate de Basarabian Trio pe scena Studioului de Operă au aparținut lumii sonore swing. Această alegere stilistică s-a dovedit a fi foarte potrivită pentru balada *You Don't Know What Love Is*, scrisă de Gene De Paul și Don Raye. A urmat microrecitalul susținut de cântăreața Ozana Barabancea, studentă la master la specializarea Stilistică dirijorală, alături de care s-au aflat cunoscutul pianist de jazz Puiu Pascu și basistul Cătălin Răvan, lect. univ.dr. la UNMB. Interpretarea Ozanei Barabancea a dus piesele *Misty* de Eroll Garner și *Hallelujah, I Love Him So* de Ray Charles în zona genului musical, un gen care, de altfel, se potrivește foarte bine cu abordarea sa tumultuoasă. Cel de-al treilea moment muzical i-a aparținut lui A.G. Weinberger Blues Band, care a prezentat o mică parte a unui proiect ce se integrează în spiritul muzicii nord-americane. Weinberger a susținut acompaniamentul la chitară și lap steel și a cântat trei piese de blues plasate în etape diferite ale istoriei genului: balada *Don't Know Why*, scrisă în 1999 de compozitorul american Jesse Harris, și piesele *Freight Train* (compusă de Elisabeth Cotton în jurul anului 1900) și *Nothing Ever Changes* (compusă de Stevie Nicks în 1983). Unul din cei mai importanți chitariști români ai momentului, A.G. Weinberger, este student în anul I la specializarea Compoziție muzicală (jazz).

Colaborarea dintre cântăreața Elena Moroșanu, studentă în anul II, pianistul Ionuț Bica, masterand în anul II și

contrabasistul Michael Acker, student în anul IV, a dus la formula Two for Helen. Cei trei tineri muzicieni au interpretat piesa *Don't You Know*, o compoziție semnată de Elena Moroșanu, și celebra baladă *The Beatles Norwegian Wood*. Sonoritatea microrecitalului lor, ancorată în tendințele stilistice ale anilor '60, a făcut ca trecerea la trio-ul de chitare format din Liviu Negru și masteranzii Ciprian Pop și Alex Man să fie realizată în chip foarte firesc. Piese interpretate de cei trei chitariști se integrează în linia jazz mainstream, cu trimeri stilistice la bossa nova și swing. A urmat *Blues in the Corner*, o formulă de cvartet din care au făcut parte cântăreața Theodora Spănu, contrabasistul Adrian Neacșu și bateristul David Szederjessi, cu toții studenți în anul II, și, din nou, pianistul Alex Olteanu. Cei patru au abordat două piese din patrimoniul culturii muzicale pop - *I Thought About You*, piesă compusă în 1939 de Jimmy van Heusen și Johnny Mercer, și *Body and Soul*, scrisă în 1930 de Johnny Green și Edward Heyman.

Suita de jazz instrumental creată de The Stylisticks & Mircea Tiberian a adus auditoriul în plin context sonor contemporan. Profesorul Tiberian și studenții săi au creat un moment muzical care arată că jazz-ul improvizatoric este un gen muzical care aparține culturii rafinate. Alături de Mircea Tiberian s-au aflat pe scena de la UNMB studenții în anii II, III și IV Diana Miron - voce, vioară, Sian Brie - chitară, Michael Acker - contrabas, e-bass și David Szederjessi - percuție. Cu Anna and the Villains, cântăreața Ana-Cristina Leonte din anul IV, pianistul Albert Tajti, student în anul II la Master, și contrabasistul Michael Acker au interpretat piesele *Nu întreba*, autor Ana-Cristina Leonte, și *A Sound of Your Heart*, melodie semnată de Eskimo Joe.

Ultimul recital a fost susținut de trupa Q-Time, formată din studenții din anul II și III de la specializarea Muzică și cultură pop, alături de care s-a aflat lect. univ.dr. Cătălin Răzvan - responsabil de pregătirea trupei. Așadar, Andreea Moldovan, Larisa Borza, Noemi Jakob, Ion George Tudor - voci, Mircea Pavilcu - pian și instrumente electronice cu

claviatură, Eduard Serei - chitară electrică, Alexandru Kocsis - percuție și Constantin Ștefan Alexandru - tobe au cântat trei piese celebre din repertoriul muzicii pop. Balada R&B *Killing me Softly*, compusă de Charles Fox și lansată de Roberta Flack în 1973, a fost urmată de hit-ul lui Frank Sinatra *My Way*, scris de cântărețul Paul Anka, și de balada *Ain't No Sunshine* a lui Bill Withers. Ansamblul Q-Time a încheiat concertul de muzică jazz, pop și blues organizat de UNMB.

Miercuri 20 iunie, 2012, a avut loc lansarea în formă tipărită a ciclului de conferințe prezentate în cadrul școlii doctorale a UNMB. Lista cuprinde următorii autori și titlurile conferințelor:

Nicolae Brânduș - *Opera culturală*, Grigore Constantinescu - *Opera romantică italiană*, Grigore Constantinescu - *Muzica în relație cu Puterea în Baroc*, Dan Dediu - *Modele de a înțelege muzica*, Valentina Sandu-Dediu - *Muzica și literatura: două studii de caz*, Adrian Iorgulescu - *Două ipostaze ale postmodernismului*, Liliana Rădulescu - *Noi paradigme în procesul cunoașterii și comunicării artistice*, Liliana Rădulescu - *Dimensiuni estetice și stilistice în mișcări artistice ale secolului XX*, Speranța Rădulescu - *Muzici și societăți*, Șerban-Dimitrie Soreanu - *Postulate ale Artei interpretative*.

Broșurile sunt puse în vânzare la Magazia UNMB.

O zi dedicată muzicii vechi

Radu Mihalache – Muzicologie, anul II

De la o ediție la alta, Festivalul *Chei* al UNMB a reușit să-și consolideze statutul de eveniment cultural de prim rang, fiind de fiecare dată un bun prilej pentru publicul bucureștean de a lua contact cu muzicienii momentului, fie ei studenți sau maeștri cunoscuți și recunoscuți la nivel internațional. De asemenea, de la un an la altul, și zonele muzicale explorate de acesta s-au extins, au fost cucerite noi teritorii, astfel ajungându-se ca cea de-a patra zi a ediției din acest an să fie dedicată exclusiv muzicii vechi.

Ziua în cauză – joi, 17 mai 2012 – a conținut toate elementele necesare familiarizării atât interpretului, cât și simplului meloman cu sonoritățile unor veacuri apuse: informații teoretice, practice și un binemeritat concert. Întreaga desfășurare a debutat la ora 10, cu un masterclass instrumental baroc susținut de oboistul Guido Titze, profesor la Universitatea de Muzică din Dresda și solist cu o impresionantă activitate concertistică și discografică. El s-a întâlnit cu studenții UNMB, care, în diverse formule camerale, au prezentat opusuri aparținând epocii mai sus amintite, și s-a arătat încântat de tehnica lor instrumentală și de deschiderea pe care o au pentru muzica veche. Principala problemă pe care a semnalat-o nu numai aici, dar și în toate centrele universitare în care a mers, este aceea a stilului „prea romantic” cu care sunt abordate muzicile timpurii, interpretării având tendința de a-și alege tempouri de la o extremă sau alta a spectrului agogic și de a utiliza tehnici moderne, inexistente în momentul scrierii respectivelor lucrări. Dintre numeroasele observații și recomandări făcute de Guido Titze, o parte semnificativă au o aplicabilitate largă, cum ar fi utilizarea unui vibrato

simplu și a unor ornamente în spiritul epocii, valabile nu doar pentru oboi.

Cel de-al doilea eveniment al zilei a fost workshopul de notație muzicală timpurie, susținut de dr. Warwick Edwards, Honorary Senior Research Fellow in Music la School of Culture and Creative Arts din cadrul Universității din Glasgow, care ne-a propus o incursiune în trei perioade muzicale distincte, bazată pe scrierile ce au supraviețuit. Primul popas a fost în Evul Mediu, prin intermediul cântecului *Can vei la lauzeta mover*, atribuit trubadurului Bernart de Ventadorn, un important exemplu al literaturii occitane, păstrat într-un manuscris ce datează din 1310. Profesorul Edwards a subliniat faptul că o notație muzicală timpurie nu înseamnă în mod obligatoriu o notație primitivă, oamenii având dintotdeauna tendința de a consemna doar atât cât le este necesar, fără a introduce detalii pe care le consideră neesențiale și le redau din experiență. Pentru a-și demonstra această teorie, a provocat auditoriul să solfegieze transcripția unui cântec popular din Bucovina, iar apoi a pus înregistrarea cu informatorul ce a furnizat această melodie. Unui om nefamiliarizat cu stilul respectiv notația îi va părea lacunară, ușor schematizată, însă unui cunoscător îi va oferi toate informațiile necesare.

Notația Evului Mediu gravita în primul rând în jurul textului, ce oferea și pulsația ritmică, dând muzicii un curs natural, o fluentă aparte. Această caracteristică s-a păstrat într-o oarecare măsură și în vremea Renașterii, deși prezența pregnantă a polifoniei aduce și alte elemente în prim plan. Lucrarea aleasă pentru a exemplifica scrierea acestei perioade a fost *Se la face ay pale* de Guillaume Dufay, în

manuscrisul căreia descoperim textul ca element dominant, iar șirul melodic al fiecărei voci este expus separat, acestea nefiind suprapuse, ca în scriitura mai târzie. În final, ultima epocă explorată, barocul, a adus în atenția audienței un recitativ secco din opera *La comica del cielo* de Antonio Maria Abbatini, pe un libret de Giulio Rospigliosi (care a intrat în istorie drept papa Clement al IX-lea), o operă aparținând școlii romane. Pentru acest exemplu s-a discutat despre importanța basului cifrat și legătura specială ce se stabilește între solist și cel care îl acompaniază (clavecinist sau lutist).

Finalul celei de-a patra zi a Festivalului *Chei*, ediția 2012, a fost marcat de un concert susținut de Orchestra de Barockeri a UNMB, condusă de Mihail Ghiga, cu invitați: oboistul Guido Titze, soprana Veronica Anușca, clavecinista Irina Năstase și violonistul Mihail Ghiga. Desfășurat în Studioul de operă al universității, concertul intitulat *Christi Himmelfahrt* a propus importante pagini semnate de compozitori precum Johann Sebastian Bach, Georg Friedrich Händel, Georg Phillip Telemann și Heinrich Ignaz Franz Biber, toate dedicate sfintei sărbători a Înălțării.

Gala excelenței în UNMB

George Rizea, Muzicologie anul III

Epilogul ediției 2012 a Festivalului *Chei*, desfășurat în seara de 18 mai la Studioul de Operă, a reunit studenții cu rezultate deosebite obținute în ultimul an calendaristic, alături de profesorii lor. Sub supervizarea rectorului UNMB, compozitorul Dan Dediu, reprezentanți ai diferitelor instrumente au încântat prin măiestrie interpretativă, spre deliciul publicului. Astfel, în debut, pianistul Tudor Scripcaru a încălzit atmosfera prin *Andante Spianato și Marea Poloneza Brillantă* de Fr. Chopin, o lucrare în două mișcări, cu o introducere poetică urmată de un moment de o pregnantă a elementului tehnic și de *bel canto*. În continuare, soprana Adelina Diaconu, acompaniată de pianista Violetta Ștefănescu, ne-a prezentat două miniaturi vocale de Claude Debussy, interpretate cu eleganță și sensibilitate.

Intercalată cu momentele muzicale, s-a desfășurat și festivitatea de premiere pentru Concursurile *Mihail Jora* și *Ștefan Niculescu* (la compoziție), Concursul de Teoria

muzicii, Concursul de Muzicologie și, nu în ultimul rând, festivitatea acordării Bursei „Dorel Pașcu”. Am avut astfel posibilitatea de a cunoaște o tânără generație de perspectivă, sperăm viitori maeștri ai artei muzicale românești.

În finalul seratei muzicale, am avut plăcerea să ascultăm încă două momente artistice. Duo format din violonista Ioana Pecingină și pianista Mădălina Dănilă a interpretat cu minuțiozitate și caracter Sonata *Torso* de George Enescu, pentru ca apoi pianistul Mihai Ritivoiu să creioneze ultimul moment muzical al serii într-o deosebită manieră proprie, oferind publicului Caietul I al Suitei *Images* de Claude Debussy și încheind *Gala Excelenței* nu printr-o apoteoză, ci prin meditație și visare, o imagine sonoră transparentă, ideală pentru finalul Festivalului *Chei*.

Nu în ultimul rând, arătam o deosebită apreciere colectivului de profesori îndrumători ai interpreților serii: Vlad Dimulescu, Silvia Voinea și Bianca Manoleanu, Șerban Dimitrie Soreanu și Viniciu Moroianu; de asemenea, pentru

viitor, urăm mult succes studenților noștri în activitățile muzicale, conștientizând că doar prin sprijinirea lor se va asigura continuitatea artei muzicale în UNMB și în țara noastră.

Recviemul mozartian și miracolul emulației

prof.univ.dr. Alexandru Leahu

În seara zilei de 20 mai, Ateneul Român cunoștea una dintre cele mai mari afluențe de public ce caracterizează evenimentele ieșite din comun ale vieții muzicale. Și ca o confirmare a entuziasmului cu care ascultătorii – în majoritate tineri – întâmpinau execuția Recviemului de Mozart, sub conducerea dirijorului Cristian Mandeal, corul și orchestra Universității Naționale de Muzică din București a oferit o versiune a îndrăgitei lucrări ce s-a ridicat la nivelul unor reputate ansambluri profesionale.

O fericită convergență a eforturilor anonime, căreia gestică sobră a dirijorului precum și forța și autenticitatea expresiei îi confereau un caracter nespun de convingător, pe alocuri chiar strălucitor, ne determină să evocăm succint în lanțuirea etapelor, dar mai ales a virtuților cumulate într-o astfel de „ofrandă muzicală”, pentru a sublinia numitorul lor comun: abnegație și capacitate de identificare.

Cândva, după un concert susținut la Ateneu, Enescu a fost întrebat de către un admirator dacă nu cumva reușita interpretării se datorează și faptului că, executând Concertul de Brahms, se pătrunde de gândul că, în acele clipe, el ar fi însuși creatorul! Pe moment, lui Enescu i s-a părut deplasată remarca; după un timp însă, mărturisește că a recunoscut într-însa foarte mult adevăr.

Oare câți dintre cei care palpită de emoție la auzul celebrei *Lacrymosa* din Recviem cunosc adevărul faptului că doar primele opt măsuri sunt create de Mozart însuși – în toate detaliile scriiturii vocal-instrumentale –, restul fiind rodul unei extraordinare de inspirate identificări a lui Süßmayr cu geniul maestrului său? Ceea ce i-a îngăduit să desăvârșească

la modul optim întreaga lucrare, adăugându-i și mișcările finale – *Sanctus, Benedictus și Agnus Dei*.

Evident că realitatea grafică a partiturii permite o evaluare exactă a contribuțiilor personale.

Când însă vorbim de succesul interpretării, cine poate atesta cât anume revine muncii asidue depuse de dirijorul Mihail Diaconescu – un performer al artei corale și distins teoretician – în omogenizarea și nuanțarea emisiei vocale, în obținerea acurateții intonației, și cât suportului orchestral, asigurat de ansamblul atât de bine sudat și surprinzător de dezinvolt, devenit astfel grație eforturilor reînnoite an de an de către dirijorul Alexandru Ganea? Ne cufundăm în uimirea și stupefarea pe care o exprimă cuvintele Ecclesiastului: „Oare cine poate cerceta urma peștelui în apă și a vulturului în zbor?”

Cel care „a luat urma” celor întreprinse de predecesori și, în același timp, a celor deprinse de la Celibidache, cu un aer de firesc, de modestie, dar și de fermitate ce se impune prin precizie și siguranță – e vorba de Cristian Mandeal –, s-a apropiat de idealul „creației colective” pe care îl propunea

Foto: Heliana Tudor

maestrul său privitor la spontaneitatea interpretării. Iar urma pe care a lăsat-o în conștiința ascultătorilor este aceea care permite să se întrevadă din unicitatea fiecărei versiuni profilul spiritual, la fel de unic, al celui pe care Rossini îl numea „un angelo de la musica”.

Juventus Academica – secvențe de Bildungsroman

Vlad Văidean, Muzicologie anul I

Mi s-a încredințat dificila misiune de a recenza un eveniment artistic în cadrul căruia am avut și eu un oarecare rol. Mai precis, va trebui să fac aici un exercițiu destul de interesant – asemănător întrucâtva dedublării romantice – pentru a vă putea prezenta în câteva rânduri concertul pe care ansamblul coral *Juventus Academica* l-a susținut în 5 aprilie 2012, în fața unui public care a umplut până la refuz Sala „George Enescu” a Universității Naționale de Muzică din București. Având în vedere această năvălitoare audiență, precum și fireasca emoție pe care o implică etalarea scenică a rezultatelor unei munci artistice relativ îndelungate (dar și precipitate) și, nu în ultimul rând, micul aport pe care „scumpa mea mică persoană” l-a adus, mi-e destul de greu să-mi obiectivez așa, dintr-odată, simțul critic. Dacă totuși o voi face pe cât mai autentic și mai bine intenționat posibil, voi vrea să mă refer îndeosebi la experiența de a face parte dintr-un ansamblu artistic, experiență pe care consider că absolut fiecare student al unei academii de muzică trebuie să o aibă.

Desigur, întregului concert i s-a conferit aura sărbătorească și oarecum romanțată inerentă oricărei manifestații artistice care are menirea de a fi singura de acest gen. Aceasta deoarece studenții secțiilor așa-zis „teoretice” ale conservatorului bucureștean (Compoziție clasică, Compoziție jazz-muzică ușoară, Muzicologie și Dirijat orchestră) studiază cântul și dirijatul coral timp de doar un an, lor adăugându-li-se colegii cu mai multă experiență din anul II, aceștia însă fiind „extrași” de la alte specializări (Pedagogie muzicală, Muzică religioasă și Dirijat cor academic). Rezultă astfel un cor amplu, format din mai mult de 60 de persoane, cor care trebuie să-și cunoască propriile resurse în răstimpul a aproximativ un semestru și jumătate. Iar cum dificultatea omogenizării, închegării și responsabilizării unui ansamblu artistic este asumată în mare parte de mentorul aceluia grup, voi proceda în mod inevitabil, dacă mi se va permite, la punerea sub lumina reflectoarelor a maestrului nostru, domnul profesor Valentin Gruescu.

Cred că nici unul dintre noi nu a rămas nesimțitor la extrem de diversele metode prin care domnul Gruescu găsea de cuviință să își manifeste binecunoscutul temperament vulcanic și mereu trepidant: necurmte și răbdătoare (până la un punct) împingeri de la spate, „mâinii” părintești, bobârname ironice (rezervate mai ales celor întârziți cu timpul, dar și cu... studiul), laude rezervate, zâmbete încurajatoare, sfaturi nenumărate, paranteze anecdotico-mistico-filozofico-istorice (care, fie vorba între noi, de multe ori se transformau în acolade;

dar nu știu de ce am vaga impresie că nu vă destăinui un secret). Cu o încăpățănare specifică doar celui pasionat, posedat, dedicat cu adevărat, dumnealui nu a încetat nicio clipă să se agite în folosul nostru, să încerce să ne molipsească de vitalitatea lui, să ne facă să simțim eficiența muncii în echipă, dar și necesitatea studiului individual; să ne facă să conștientizăm, în fond, importanța esențială a fiecăruia dintre noi în ansamblul întregului cor.

Concertului în sine i s-au conferit irizații de sărbătoare, de „eveniment epocal”, principalul responsabil al acestei percepții fiind însuși maestrul nostru. Și eu cred că a fost pe deplin îndreptățit să procedeze astfel, întrucât numai așa putea să ne facă conștienți de responsabilitatea abordării unui repertoriu extrem de vast și de variat, presărat cu piese prezentate în primă audiere pe scena Universității noastre (între acestea, o impresie deosebită a lăsat – probabil și datorită prezenței compozitorului în sală – chiar ultima piesă, *Flăcăruia* de Radu Paladi, pe versurile Ninei Cassian). Așadar, nu mă voi apuca să disec impasibil, pentru ca mai apoi să „dreg busuiocul”; într-adevăr, scăpările ori oboselile inerente lipsei de experiență (și, aș îndrăzni – dar Doamne, sper să nu fiu linșat! –, de studiu individual) și-au făcut resimțită în unele momente mai mica sau mai marea influență. Însă, ca impresie generală, cred că a reușit să se impună spiritul proaspăt al tinereții, cel care lasă să se întrevadă evoluțiile ulterioare. În plus, trebuie indicați, măcar nominal, învățăceii-dirijori ale căror emoții – poate cele mai mari – au fost răsplătite de către public pe măsura strădaniei lor. Astfel, aceștia au fost în primul rând cei care studiază în mod concret și dedicat dirijatul academic (Daniel-Nicolae Jinga, Ana-Maria Crăciun, Anastasia-Irina Dincu, Emanuel Gorgan și Răzvan Soilică – toți studenți în anul II), între toți aceștia fiind „rătăcit” și un dirijor de orchestră (mai precis, Răzvan Apetrei – student în anul I); în al doilea rând, trei studenți din anul II la secția de Pedagogie muzicală (Georgiana Niță, Eliza-Pica Roman și Liliana Spînu), Alexandru Daniel Trifu fiindu-le coleg de an, însă la specializarea Muzică religioasă; și, nu în ultimul rând, doi „boboci”, care la examenul din iarnă au dovedit oarecare aptitudini dirijorale (Pavel-Marius Puică și – într-adevăr, „bobocul suprem” – domnul Iuliu-Attila Weinberger, ambii aflați la specializarea Jazz-Muzică ușoară). Nu trebuie uitat nici Mihai Măniceanu, al cărui sprijin pianistic a fost neprețuit, iar în unele momente chiar vital.

Citeam într-un număr anterior al revistei „Acord” două răspunsuri destul de tranșante pe care doi studenți le pronunțau implacabil, întrebați fiind de care materii s-ar dispensa. Printre acestea se număra și corul. În legătură cu

această chestiune, voi risca să adopt o atitudine care, dacă tot pretindem cu toții că luptăm pentru o lume mai bună, nu ar trebui să reprezinte un risc asumat. Mă refer la sinceritate. De aceea, voi recunoaște (sperând că nu mă voi alege cu vreo refacere) că de multe ori coristul din mine nu se definea neapărat printr-o solemnitate studioasă. Asta din varii motive, cel mai des invocat fiind „lipsa de timp” (rezultată, bineînțeles, în urma lipsei de chef) pentru a studia la această materie numită cor, materie de care nu m-am simțit niciodată atașat în mod organic, cum probabil că nu s-au simțit nici unii dintre colegii mei. Totuși, odată cu trecerea timpului, oricât m-aș fi eschivat, am început să mă conving: *Juventus Academica* (de fapt, experiența de a face parte dintr-un ansamblu artistic în general) reprezintă, de bună seamă, o filă nu foarte amplă, dar în orice caz pregnantă, pe care Bildungsroman-ul oricărui student la conservatorul bucureștean trebuie să o conțină. Da, știu că unii vor mustăci cu subînțeles, găsind entuziasmul meu „curat caraghioz”. Le voi răspunde prin a le aminti un „precept muzical pentru casă și viață”: „*Cântă cu sârguință în cor, mai cu seamă la vocile medii. Aceasta îți dezvoltă muzicalitatea*”. Cred că nu vom pune la îndoială luciditatea și competența lui Robert Schumann atunci când a găsit de cuviință să lase posterității asemenea cuvinte.

Voi încheia spunând că am vrut să arăt că domnul profesor Valentin Gruescu face parte dintre aceia care vor să ducă una dintre cele mai nobile și mai îndreptățite lupte pe care le poate duce un om, și anume lupta cu inerția. Iar asta merită toată atenția și respectul celor care încă își caută vocația. Dar poate cel mai important lucru pe care l-am învățat din experiența de a face parte din *Juventus Academica* ar putea fi formulat astfel: orice tip de grup (nu neapărat un ansamblu coral, ci, în general, orice „adunătură” alcătuită din ființe bipede care își propun să le fie de folos semenilor lor) nu reprezintă altceva decât confruntarea și armonizarea roadelor apărute în urma unei arhinesesare munci individuale. Fără prealabila aprofundare pe cont propriu a *target*-urilor de grup, orice zbateri, orice entuziasme, orice înfocate vocalizări venite din partea mentorului se transformă, inevitabil, în monologuri fermecătoare care se topesc în bura aurită a amintirilor. Cred că aici țintește Valentin Gruescu și, în general, orice lider: spre revelarea faptului că deplina libertate artistică nu se câștigă decât în urma asumării uneia dintre cele mai esențiale responsabilități, și anume conștiința faptului că propria perfecționare va rămâne mereu o „simfonie neterminată”, un tot mai baroc șantier al sinelui.

Concertul coral al anului I

conf.univ.dr. Gabriel Popescu

Susținut în cadrul stagiunii anuale a Facultății de Compoziție, Muzicologie și Pedagogie muzicală, concertul coral al anului I, specializările Pedagogie muzicală, Muzică religioasă și Dirijat cor academic, clasele de Cânt și Dirijat cor academic ale conf.univ.dr. Gabriel Popescu, a reprezentat debutul tinerilor muzicieni pe scena sălii „George Enescu” a Universității Naționale de Muzică din București.

Tracul inerent, emoțiile și ezitățile începutului au fost depășite de-ndată, cu aplombul tinereții, dar și cu siguranța studiului aplicat, cu pasiunea, la unii de abia descoperită, pentru cântul coral, pentru muzica de calitate.

Corul, dirijat de studenții anului IV Dirijat cor academic, clasa conf.univ.dr. Gabriel Popescu, Ioana Radu și Răzvan Rădos, precum și de Eduard Dinu, anul I Dirijat cor academic, clasa conf.univ.dr. Ioan Golcea, a abordat, după cum remarcă prof.univ.dr. Smaranda Murgan, decanul facultății noastre, „un repertoriu echilibrat, bine structurat, alcătuit din lucrări de referință ale literaturii corale naționale și universale, de la clasicii români la marii compozitori romantici.”

Interpretarea corului, acompaniat cu sensibilitate și competență la pian și orgă de lect.univ.dr. Laura Smărăndescu, a primit aplauze sincere, entuziaste și

generoase din partea publicului alcătuit din colegi, rude și prieteni ai dirijorilor și coriștilor; ai maestrului lor (care și

cu acest prilej îi mulțumește dirijorului Voicu Enăchescu pentru prezența sa constantă la concertele noastre, precum și altor prieteni ai noștri: compozitorul Ion Pelearcă, dirijor Ana Szabo, alți membri ai *Madrigalului* și ai

corului *Preludiu*). Din păcate, prea puțini profesori au onorat actul nostru artistic, unii chiar mentori la diferite discipline ai tinerilor artiști, care ar trebui să fie mai aproape de munca creativă a studenților, pentru că prezența lor ar fi contat în planul definirii lor artistice și umane.

În altă ordine de idei, în încheiere, remarc bucuria tuturor, profesori, studenți, la revenirea în sala de cor, studioul „D.G. Kiriac” (sala 95), locul magic în care maestrul nostru D.D. Botez, Petre Crăciun, Marin Constantin, Constantin Romașcanu ne-au onorat cu înțelepciunea și sensibilitatea domniilor lor și unde, după un exil de circa 7 ani, se aud din nou armonii corale. Le mulțumim de această dată managerilor și administratorilor Conservatorului pentru realizarea unor investiții excepționale, ce au necesitat un consum deosebit de ingeniozitate și consecvență insistență.

Vă așteptăm, dragi colegi, profesori, manageri, studenți, la următorul concert, a cărui dată a fost deja stabilită: 3 iulie 2012. E concertul de sfârșit de an universitar, ce încununează practica artistică a studenților. E un CONCERT CORAL.

Materializarea unui proiect MIDAS

Alina Bottez

Spectacolul *Gianni Schicchi* din 23 martie 2012 s-a născut ca ilustrare a proiectului „Reflectarea interpretativă a dramaturgiei muzicale a lui Giacomo Puccini” pe care lect.univ.dr. Alexandru Petrovici îl redactează în cadrul Școlii postdoctorale Midas (POSDRU). Dar o asemenea ilustrare practică a teoriei nu era solicitată de programul postdoctoral. Așadar, spectacolul s-a născut din pură plăcere, din dorința unui grup de a face muzică și teatru la inițiativa domnului Petrovici. El se încadrează în seria tot mai bogată a producțiilor „facultative”, neimpuse de examenele universitare, care ne încântă de scurtă vreme la UNMB, precum *La Tragédie de Carmen* de Marius Constant (2010), *Alcina* de Händel și *L'Elisir d'amore* de Donizetti (2011), care vor fi urmate de *Don Giovanni* de Mozart anul acesta.

Gianni Schicchi, însă, s-a distins prin câteva trăsături aparte. În primul rând, pentru a-și putea pune în practică ideea, dl. Petrovici, care este atât pianist, cât și dirijor, a găsit o soluție pe cât de neașteptată pe atât de fericită la obstacolul perpetuu în calea montărilor de operă la UNMB, și anume lipsa unor orchestre atât competente, cât și dispuse să lucreze la spectacole de acest gen. Soluția sa ingenioasă a fost să reorchestreză partitura pentru cvintet de suflători și pian. Evident, acest lucru implică o cantitate de muncă atât de mare încât nu putem decât să ne înclinăm în fața unui asemenea efort întreprins în afara îndatoririlor profesionale. Partitura ce a rezultat este inspirată și fidelă spiritului puccinian, iar dimensiunile reduse ale Sălii Studio au făcut ca publicul să nu resimtă nici un moment lipsa orchestrei integrale. Ansamblul botezat special, cu tot umorul cuvenit acestei lucrări, *Non multa sed multum* și format din studenții Oana Leonte (flaut), Ana-Maria Neagu (oboi), Alexandru Avramovici (clarinet), Iulian Nițică (fagot), Cezar Florea (corn) și Andra Demidov (doctorand pian) merită aplauze pentru felul în care au știut să suplinească o întregă orchestră.

O altă notă distinctivă a acestui spectacol a fost că, dacă alte producții studențești au optat pentru titluri care sunt în fapt o suită de arii, duete, etc., opera lui Puccini este o lucrare modernă (1918) ce se constituie practic în cca. 80 de minute

de ansambluri de mare dificultate ritmică și intonațională pentru 10-13 personaje, excepție făcând doar două foarte scurte arii. Este, deci, o lucrare de mare complexitate ce solicită maturitate muzicală. Faptul că nu a existat nici un decalaj pe durata întregului spectacol este încă o dovadă de măiestrie a dirijorului Alexandru Petrovici, care a știut să stăpânească perfect ambele planuri, scena și fosa, cu toate că artiștii erau la început de drum și nu aveau mare experiență. Dar meritul revine în mod egal și interpreților, care au dat viață acestei capodopere cu vervă și entuziasm. Desigur, cu adevărat remarcabilă a fost creația baritonului canadian Jean-Kristof Bouton (master, prof.univ.dr. Eleonora Enăchescu) în rolul titular. Mi-a făcut cu atât mai mare plăcere să asist la acest succes cu cât el și-a făcut debutul absolut într-un rol integral alături de mine în 2009-2010 în opera *The Bear* de William Walton după Cehov. Calitățile sale vocale și actoricești au fost evidente de la început, dar au crescut în mod constant până la a-i permite să strălucească efectiv într-un rol de asemenea anvergură. Merită menționată în particular vocea contrafăcută în falset cu care Schicchi îl imită pe Buoso, care este o piatră de încercare și pentru cei mai mari artiști și care la Jean-Kristof Bouton a avut un timbru total diferit de vocea sa reală, încărcat de senilitate și de umorul care e condiția sine-qua-non a piesei. Trecând peste „handicapul” că a fost probabil cel mai tânăr, robust și frumos Gianni Schicchi din istoria operei, în consecință deloc convingător ca tată al tinerei Lauretta, salutăm acest debut ca o mare promisiune.

Tot restul distribuției s-a ridicat la înălțimea producției. S-a remarcat, ca de obicei, tenorul Ioan Hotea în rolul lui Rinuccio (anul III, c.d.asoc.drd. Mariana Colpoș) care, începând mai timid în părțile de ansamblu, a înflorit apoi în părțile de solo și s-a evidențiat prin strălucire vocală și totală dezinvoltură. Partenera lui, soprana Florina Ilie (master, prof.univ.dr. Ionel Voineag) are o voce extrem de promițătoare ca timbru, ambitus și volum, dar trebuie să prindă curaj în a-și afirma individualitatea, personalitatea și umorul pe scenă.

Rolurile de ansamblu au fost distribuite extrem de inspirat. Au făcut notă aparte sopranele Oana Șerban (master, prof.univ.dr. Eleonora Enăchescu) și Alexandra Ghelase

(master, prof.univ.dr. Ionel Voineag), prezente prin impoziție sigură și penetrantă vocală, și de asemenea memorabile în conturarea personajelor feminine egoiste, avide și manipulative Nella și La Ciesca. Bașii Iustinian Zetea (absolvent master, prof.univ.dr. Ionel Voineag), Radu Ion (master, prof.univ.dr. Ionel Voineag) și Mihai Teodoru (anul III, prof.univ.dr. Ionel Voineag) s-au distins și ei prin caracterizarea vocală și scenică pe care au făcut-o personajelor Simone, Marco și Betto di Signa. Distribuția a fost frumos completată de Georgiana Costea (master, prof.univ.dr. Ionel Voineag), Alexandru Constantin în cvadruplu rol (Spinelloccio, Amantio, Pinellino și Guccio), foarte tânărul Valentin Trandafir (anul I, prof.univ.dr. Ionel Voineag) în Gherardo și, aici, mutul Adrian Tănase (anul II, prof.univ.dr. Ionel Voineag) în rolul decedatului Buoso. Nu putem încheia fără a saluta prezența încântătoare pe scenă a micuței Anastasia Jinga (11 ani), fiica mezzosopranei Maria Jinga și a dirijorului de cor Daniel Jinga, căreia îi urăm succes la prima operă în care a și cântat. (Ea are deja experiență de figurație la Opera Națională din București.)

Montarea semnată de Anda Tăbăcaru Hogeia a fost, ca întotdeauna, atât inspirată, cât și plină de grijă pentru studenți, îmbinând măiestria cu pedagogia. Un plus de umor l-au dat tălpile uriașe de carton ale mortului, care au indus însă publicul în eroare, dispărând la aplauze! Singurul regret este că, din cauza recuzitei neadecvate puse la dispoziție de UNMB, acțiunea a trebuit mutată din anul 1299 în secolul al XXI-lea. Or, povestea dantescă a șarlatanului care falsifică un testament asumând identitatea unui muribund nu poate fi credibilă decât în contextul Evului Mediu și nu este compatibilă cu fustele mini și pălăriile de cowboy. De aceea nu putem decât spera că va veni și vremea când clasa de operă va beneficia de resurse pentru decoruri și costume adecvate, care să permită regizorilor, scenografilor și interpreților să dea întreaga măsură a imaginației lor creatoare.

Pentru a încheia, spectacolul din 23 martie a avut efect catarctic asupra publicului și îi felicităm pe toți cei care au contribuit (și pe cei din umbră – profesorii studenților), urându-i dirijorului Alexandru Petrovici, ca și altora, să mai aibă asemenea inițiative.

Trio „Muzica viva” - demn de luat în seamă sau reflecții pe marginea unor concerte camerale

Ludovic Bács

Este vorba despre pianista Andreea Butnaru, violonistul Alexandru Mălaimare și violoncelistul Florin Mitrea. Toți trei absolvenți ai UNMB, deși tineri, au deja un palmares personal bogat, cu premii individuale, cu specializări în străinătate. S-au întrunit să formeze un trio. Frumoasă idee, nu știu a cui a fost, dar, din cele ascultate în concertele la sala "George Enescu" cu *Integrala trio-urilor cu pian de Beethoven*, știu că în București există de acum un ansamblu deosebit, care se remarcă printr-o tehnică instrumentală sclipitoare, o muzicalitate înduioșătoare, o cunoaștere a stilurilor interpretate, o omogenitate a sunetului de invidiat și nu în ultimul rând un simț al măsurii și un bun gust exemplar - mai popular spus, nu se sare niciodată peste cal.

Acești tineri s-au pus în slujba unui "izvor" muzical din care, cu scurgerea timpului, s-au format pârâuri, râuri, ape curgătoare, fluvii, mări, oceane. Ce altceva este această integrală dacă nu un izvor pe care să-l urmărim, să-l ascultăm cu multă atenție și băgare de seamă ca să ne dăm seama cum ajungem la ocean. De remarcat că aceste triouri, trei la număr (Mi bemol major, Sol major, do minor) poartă precizarea de op. 1 și sunt scrise în jurul vârstei de 22 de ani, când Beethoven avea în spate deja multe lucrări fără opus: variațiuni, sonate, lieduri, diferite ansambluri pentru instrumente de suflat, etc. Deci acest op. 1 este punctul de la care compozitorul își asumă răspunderea actului de creație. În 1794, aceste triouri op. 1 au fost cântate cu mare succes în saloanele prințului Lichnowsky. Este de notorietate că la acest concert a fost prezent și Haydn. Ferdinand Ries, pianist și compozitor, fost elev al lui Beethoven, povestește în cartea sa scrisă împreună cu Wegeler, *Detalii biografice despre Ludwig van Beethoven*, că Haydn l-ar fi lăudat pe tânărul compozitor, prezicându-i un viitor glorios. I-a dat însă și sfatul să nu publice acest trio op.1 nr. 3 în do-minor, la care Beethoven ținea de fapt cel mai mult și care a avut, spune Ries, și cel mai mare succes. Fără îndoială, astăzi această lucrare este una din cele mai cunoscute, mai des cântate. Este mai inovatoare prin părțile I și IV decât frații săi, op. 1 și 2. Interesant de observat maniera în care compozitorul

abordează acest op. 1 în ipostaze diferite: nr.1 – Mi bemol major, atmosferă festivă, nr. 2 – Sol major, mai comunicativ, nr. 3 – do minor, este de-a dreptul tragic. Această manieră de a aborda în diferite ipostaze un nr. de opus va continua și în viitorul său creator. Vezi de exemplu sonatele de pian op. 2 nr. 1 în fa minor, nr. 2 în La major, nr. 3 în Do major sau sonatele de pian op. 10 nr. 1 în do minor, nr. 2 în Fa major, nr. 3 în Re major sau sonatele de vioară și pian op. 12 nr. 1 în Re major, nr. 2 în La major, nr. 3 în Mi bemol major, sau cvartetele Razumovski op. 59 nr. 1 în Fa major, nr. 2 în mi minor, nr. 3 în Do major, și exemplele ar putea continua.

Susțin că demersul tinerilor Andreea Butnaru (pian), Alexandru Mălaimare (vioară) și Florin Mitrea (violoncel) de a prezenta în decursul a patru luni din acest an în sala „George Enescu” a UNMB integrala triourilor cu pian de Ludwig van Beethoven este un eveniment cultural muzical deosebit care merită nu numai toate laudele noastre, ale iubitorilor de muzică, dar merită și susținerea tuturor instituțiilor muzicale - școli, universități, filarmonici, televiziuni, radiouri, case de discuri - pentru propagarea acestor nestemate muzicale întru educația și culturalizarea unui public cât mai larg.

Un schimb de experiență interesant

conf.univ.dr. Carmen Manea

Simpozionul organizat de Departamentul de Dirijat și Instrumente complementare în 26 aprilie 2012 a cuprins o arie tematică variată, aflată în legătură cu cercetările din domeniul muzicologiei, pedagogiei, artei pianistice, dirijatului și muzicii bizantine. În debutul manifestării, pianista Adriana Toacsen și violonista Raluca Stratulat au realizat o versiune inspirată, plină de rafinament și de culoare a *Sonatei pentru pian și vioară* de Claude Debussy. În continuare, lect.univ.dr. Daniela Crăciun a susținut comunicarea „Debussy azi”, o pledoarie convingătoare pentru reevaluarea periodică a creației compozitorului francez. Doamna prof.univ.dr. Lavinia Coman a creionat portretul unui reprezentant al comunității academice, de curând plecat la cele veșnice, pe care l-a intitulat „In memoriam Dragoș Tănăsescu, o evocare colegială”. În comunicarea „Arthur Rubinstein – studiu de caz asupra copiilor supradotați”, conf.univ.dr. Carmen Manea a menționat câteva repere ale activității didactice, care se regăsesc în educația muzicienilor cu aptitudini speciale. Cd.asoc.dr. Adriana Toacsen a sintetizat trăsăturile stilistice ale creației pianistice concertante a lui Gershwin în comunicarea „George Gershwin. Fusion înainte de fusion, între Broadway și sala de concert”. Anticipând direcții precum *fusion* și *crossover*, compozitorul american a creat un stil original, care și-a extins influența până aproape de epoca contemporană. În comunicarea intitulată „Contribuția lui George Georgescu la promovarea creației lui Paul Constantinescu”, lect.univ.dr. Sanda Hîrlav-Maistorovici a prezentat un portret al renumitului dirijor, subliniind importanța pe care muzicianul a acordat-o creațiilor compozitorului Paul Constantinescu (promovându-le cu consecvență în concertele din țară și din străinătate). Un alt reprezentant strălucit al artei dirijorale românești a fost omagiat în comunicarea „Trăirea mistică a sunetului în arta lui Sergiu Celibidache”, realizată de conf.univ.dr. Alexandru Dumitrescu. Portretul maestrului Dumitru D. Botez, ilustru dirijor și pedagog, a fost prezentat de conf.univ.dr. Ioan Golcea în comunicarea „Era l' anima mia”; autorul s-a referit în special la cartea de memorii recent lansată la UNMB. Prof.asoc.dr. Nicolae Gheorghiuță a susținut o comunicare extrem de interesantă, intitulată „Între Răsăritul Bizantin și Apusul Latin. Prolegomena la studiul polifoniei bizantine”. Studiul de caz îl reprezintă un corpus repertorial sacru de sintaxă polifonă – aproximativ 40 de creații la 2,3 și 4 voci, notat cu semiografie bizantină – repertoriu care a supraviețuit în câteva manuscrise muzicale conservate azi în unele biblioteci din Athos, Sinai, Atena, Ierusalim și Creta. În încheierea simpozionului, studentul Costel Stoica, anul II master, a prezentat comunicarea „*Omagierile muzicii bizantine pentru anul 2012*” Prin tematica variată și prin valoarea materialelor prezentate, simpozionul și-a atins scopul: de a stimula cercetarea științifică și creativitatea cadrelor didactice și a studenților, de a promova un schimb fructuos de idei.

**Simone Prando, student ERASMUS,
Istituto Superiore di Studi Musicali "F. Vittadini" Pavia**

Bucureștiul m-a întâmpinat într-o friguroasă zi de februarie. Mașinile parcate, acoperite de zăpadă, trotuarele inutilizabile și zgomotul produs de traficul dat peste cap m-au dus cu gândul la încremenirea și clinchetul de gheață al țurțurilor prinși de acoperișurile clădirilor.

Impactul a fost destul de greu, Bucureștiul fiind un oraș care, la început, te lasă perplex, și nici sosirea mea într-o "mare" de zăpadă nu aș putea spune că a contribuit în vreun fel la îmbunătățirea acestei prime impresii. Fiind plecat dintr-un mic orașel italian (Pavia), cu 5000 de locuitori, mă așteptam ca întâlnirea cu Bucureștiul să fie cel puțin diferită. Găsesc puțin haotice marile orașe ale Europei de Vest. În București, însă, locuind aici timp de trei luni, nu am simțit nevoia să utilizez mijloacele de transport public, cu excepția drumului către aeroport, nu mi-a fost teamă să mă plimb noaptea pe străzi.

Universitatea Națională de Muzică din București este situată într-o zonă strategică, la mică distanță de un parc superb și de cele două instituții importante, Filarmonica "George Enescu" (Ateneul Român) și Societatea Română de Radiodifuziune. Accesul studenților la spectacolele oferite de acestea este gratuit. Tot în vecinătate se află și căminul studențesc și cartierul Piața Romană, o zonă ofertantă din punct de vedere al restaurantelor și al pub-urilor. La câțiva metri se află una dintre străzile principale ale orașului, Calea Victoriei, prin care, în doar zece minute de mers pe jos, poți ajunge în centrul vechi al orașului. Lipsani este poate cea mai frumoasă stradă a acestuia și locul unde seara poate fi simțit pulsul Bucureștiului. Mi s-a părut foarte simplu să mă adaptez în acest oraș (cu două milioane și jumătate de locuitori) și, în același timp, mi-a fost la fel de ușor să mă integrez vieții studențești specifice Conservatorului. Am întâlnit oameni care mi-au fost alături. Venind dintr-un conservator de provincie, ca acela din Pavia, primul meu gând în ceea ce privește o universitate atât de mare precum cea din București (și totuși nu atât de mare precum cele din Milano sau "Santa

Cecilia" din Roma) a fost ușor reținut. Nivelul educațional în UNMB este, într-adevăr, foarte ridicat; sistemul universitar românesc, spre deosebire de cel italian, prevede la admitere un anumit nivel (care ar putea fi echivalentul anului al cincilea în Italia). În acest moment există și la noi o reformă a învățământului, care se pare că oferă direcția justă în sistemul de educație italian. În mod evident, și curricula este diferită; în timp ce în Italia

important, un privilegiu, aș putea spune, care trebuie respectat cu seriozitate, studiu și rigoare. Toți sunt foarte determinați, fiind sprijiniți în demersul lor și de facilitățile oferite de universitate, în ciuda problemelor, cred eu, de ordin universal, precum numărul redus al sălilor de studiu. Astfel, instituția este deschisă de luni până vineri, de la 7.30 la 21.30, și sâmbăta și duminica, de la 8.00 la 20.00, studenților din provincie fiindu-le pus la dispoziție căminul aflat în apropiere. Trebuie să menționez aici și munca asiduă a profesorilor, care țin toate orele și, uneori, chiar și în plus, extrem de bine pregătiți și devotați propriei profesii. Toate acestea se văd în orchestrele din conservator, foarte serios pregătite, unde nu se pierde vremea, ci realmente se lucrează. Universitatea le permite studenților să împrumute un instrument pe durata studiilor, ceea ce le oferă acestora siguranță și acuratețe în utilizare. În UNMB există o luterie, o bibliotecă vastă, diverse săli de concert și un mic restaurant. La acestea se adaugă un sistem birocratic care încetinește puțin anumite lucruri care ar putea, în opinia mea, să se desfășoare cu mai multă eficiență. Dar, odată obișnuit cu aceste aspecte (semnături, stampile, etc.), le depășești cu zâmbetul pe buze, ca și românii de altfel. Mă gândesc și la birocrăția din Italia, care mi se pare ușor mai flexibilă, deși poate mai haotică... Se pare că, nici într-un sistem, nici în altul, această problemă nu este rezolvată.

Din cele trei luni petrecute în acest oraș nu pot să nu reamintesc un moment important în formarea mea profesională: seriozitatea cu care am lucrat împreună cu profesorul meu m-a ajutat, în mod cert, să mă dezvolt, să ajung la același nivel cu studenții care provin dintr-un sistem de educație diferit de traseul pe care l-am urmat eu. În ceea ce mă privește, trei luni au fost ideale pentru această experiență, dar sper ca institutul din care provin să ofere celor ce solicită o mobilitate ERASMUS posibilitatea de a studia pentru o perioadă mai lungă deoarece, dintr-o instituție precum Universitatea Națională de Muzică din București, se pot întoarce într-adevăr schimbați. Și nu doar din punct de vedere artistic.

(traducerea din limba italiană: Angela Șindeli)

EPILOG PENTRU UN NOU ÎNCEPUT
George Rizea – Muzicologie, anul III

 GAUDEAMUS

Într-o ambianță artistică plăcută, ziua de marți, 5 iunie, a prilejuit un moment deosebit pentru universitatea noastră. Sub îndrumarea atentă și riguroasă a conf.univ.dr. Ioan Golcea, tradiția corală a UNMB a fost respectată și anul acesta, prin Concertul de absolvire susținut de studenții anului III ai secțiilor Pedagogie muzicală, Muzică religioasă și Dirijat cor academic. Momentele muzicale au fost dirijate pe rând de către studenții interpreți, putându-se observa o paletă repertorială foarte diversă. Concepția artistică a fost una aparte, concertul putând fi încadrat în patru tipare stilistice. În debut, am ascultat trei madrigale renaștentiste, pentru ca apoi să audiem două lucrări românești cu caracter liturgic, caracterizate prin solemnitate și o armonizare diversă și spectaculoasă. După acest moment, am avut ocazia de a intra în aria muzicii contemporane autohtone, cu câteva piese ale compozitorilor Dan Buciu, Dan Dediu, Grigore Cudalbu și Adrian Pop. A patra viziune pusă în scenă a coincis cu încheierea părții muzicale a manifestării. Din dorința de a aduce un aer tineresc, de bună dispoziție, au fost alese ca ultime piese ale concertului lucrări ale compozitorilor G.Hernandez, Sabin Pautza și N.Oancea.

Alături de momentele muzicale ce ne-au bucurat, s-a desfășurat și festivitatea de decernare a diplomelor de absolvire pentru studenții care, cu nerăbdare și emoție, au pășit rând pe rând pe scenă în aplauzele publicului. Alături de ei, prof.univ.dr. Dan Dediu, conf.univ.dr. Antigona Rădulescu, și, bineînțeles, cel ce a supervizat cu deosebită implicare întreaga activitate, conf.univ.dr. Ioan Golcea, au susținut alocuțiuni în care și-au exprimat empatia față de noua generație de absolvenți ce își vor urma de acum, propriul drum. Câțiva studenți au împărtășit și ei publicului cu dezinvoltură câteva dintre experiențele trăite în acești ani de studii, momentul final reprezentându-l bucuria generală și sesiunea de fotografii în sânul familiei UNMB.